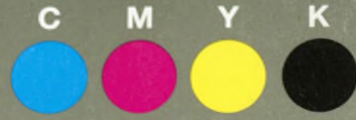

Grey Scale #13

DANES-PICTA .COM

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

303

013262
479
443/441

POWNE

Exp. 1

prof. dr. M. Kaczorowski „Uwagi o zasadach ochrony ludności w czasie wojny.”
 prof. dr. B. Malisz „Problematyka planu czasowej dekoncentracji ludności”
 pils. dypl. N. Lewonowski „Konurya rozrodowania ludności”
 Zbiórnik „Notatki z wojennodekretów i tabelek wojskowych”

ARCHIWUM
 BIBLIOTEKI SZKOLENIOWEJ
 ADZEM SZTABU GENERALNEGO
 1. Główna Biblioteka Wojskowa
 134603

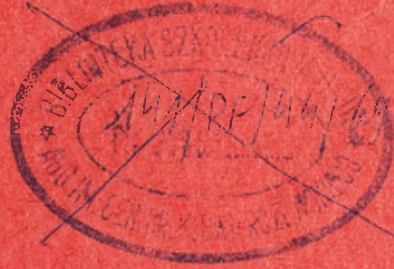
323

013252
479
443/141

POLENE

Eqs. 1

- prof. dr. M. Kaczorowski „Uwagi o zasadach ochrony ludności w czasie wojny.”
- prof. dr. B. Malin „Problematyka planu czasowej dekoncentracji ludności”
- plh dypl. W. Lewonowski „Konsepja rozrodleowania ludności”
- Zbiórnik „Notatki z Wojennośledkich Sztabów Wojskowych”

ARCHIWUM
BIJOTKI SZKOLENIOWE
ADEMII SZTABU GENERALNEGO
ul. Gen. Józefa Piłsudskiego

434603

Z kolei - okres konfliktu - wydaje się - może nie być jednorodny; zagrożenie atakiem obszarów naszych może nasilać się, może przygasać. Dlatego też - polityka wykorzystania, w szczególności zatrudnienia ludności nieprzynależnej do sił zbrojnych i polityka ochrony ludności cywilnej powinny być, wydaje się, w granicach możliwości e l a s t y c z n e.

2. Wydaje się, należy założyć, że od początku do końca konfliktu cały obszar kraju może być zagrożony atakiem z daleko położonych baz nieprzyjacielskich, atakiem o wielkiej sile niszczącej, zarówno niebezpiecznym dla ludności, jak dla zabudowy, urządzeń wytwórczych i usługowych oraz wszelkich zapasów /rezerw żywnościowych i in./.

Jeżeli zgodnie z p.1 przyjąć, że zagrożenie w poszczególnych fazach konfliktu może być różne, polityka zatrudnienia i polityka ochrony ludności /rozśrodkowania/ mogą stosować w różnych fazach odpowiednio różne środki.

3. Powołanie w początkowej fazie konfliktu rezerw do służby czynnej w siłach zbrojnych narzuci konieczność zastąpienia mobilizowanych przez siły zatrudnione w innych zakładach pracy. Z uwagi na zmniejszoną wydajność nieprzyuczonej siły roboczej, na potrzebę uruchomienia ewentualnych zmian dodatkowych - liczba zatrudnionych w zakładach obsługujących potrzeby pierwszej klasy /zakłady pierwszej przydatności/ zapewne wzrośnie; oddać część siły roboczej powinny zakłady pracy produkcyjnej i usługowej niższych klas przydatności /2,3... n./. Oczywiście unieruchomione mogą być zakłady nieprzydatne, mało przydatne i te, które nie będą zaopatrzone w surowce wyjściowe /np. z importu/.

4. Wydaje się, że wszystkie zakłady pracy wyjąwszy likwidowane ostatecznie i włączane na okres konfliktu do innych powinny przez cały czas konfliktu - nawet w okresach zawieszenia działalności podstawowej - zachować zespół kadrowy; jego zada-

niem - poza opieką nad majątkiem technicznym i zasobami zakładu - powinna być ewidencja kadry podstawowej zakładu i pomoc dla tej kadry. Pracownicy, zaliczeni do tej grupy, powinni być obowiązani do podawania komórce kadrowej każdorazowych adresów, by umożliwić odnalezienie i w razie potrzeby powołanie do pracy w zakładzie macierzystym.

5. Z uwagi na możliwość zagrożenia całego obszaru kraju /por. p.2/ - i prawdopodobieństwo większego zagrożenia niektórych ośrodków, jednym z istotnych działań obronnych jest ochrona ludności.

Wydaje się być oczywiste, że celem ochrony ludności jest zmniejszenie do minimum strat ludności ponoszonych w rezultacie ataków przeciwnika przy użyciu zarówno broni konwencjonalnej, jak i broni A B C. Tej sprawie służyć ma rozśrodkowanie, które w istocie rzeczy zdaje się zmniejszać prawdopodobieństwo strat w przypadku ataków na większe skupiska.

Wydaje się wszakże, że minimalizacja strat - co oczywiście jest najważniejsze - służy sprawie życia - nie jest jednak warunkiem wystarczającym dla zachowania pełnej zdolności pracy i dalszego rozwoju społeczności naszej, co jest konieczne dla efektywnego podjęcia działalności po zakończeniu konfliktu, a także służy sprawie utrzymania rezerwy dla zadań nieprzewidzianych w czasie wojny.

6. Czas konfliktu zapewne będzie groźny, wyczerpujący nerwowo dla całej ludności. Jednakże najcięższy chyba będzie dla tych, którzy nie będą włączeni do prac istotnych, którzy nie będą potrzebni - do tej grupy zatem należą osoby podlegające rozśrodkowaniu. Jeżeli poczucie zbędności będzie towarzyszyć świadomość niebezpieczeństwa /słabe zabezpieczenie przez domki wiejskie/, przy trudnych warunkach bytowania /brak wody, prymitywne,

przeludnione mieszkania, niedostateczne wyposażenie w odzież, zwiększone prawdopodobieństwo zachorowań¹/, wówczas ta ludność rozproszona mogłaby stać się masą amorficzną, nie poddaną rygorom obowiązków wobec społeczności, podatną na alarmy, ulegającą łatwo panice. Indywidualnie obawiać się należy wstrzymania procesu podnoszenia kwalifikacji, co oznacza raczej zmniejszenie kwalifikacji, przyspieszone prawdopodobną depresją psychiczną i pogorszeniem stanu fizycznego.

7. Problem jest szczególnie trudny w stosunku do dzieci i młodzieży. Przerwa toku nauczania i wychowania dzieci i młodzieży wyrządza szkody dotkniętym przerwą jednostkom - hamuje intensywny w tym okresie życia proces rozwoju indywidualnego. Oczywiście, o ile nie jest długotrwała - i nie dotyczy licznych zbiorów - może być wyrównana.

O ile jednak przerwa w nauczaniu jest długotrwała - może przynieść skutki niewyrównywalne społecznie. Oznaczać to może obniżenie kwalifikacji znacznych nawet części objętych przerwą w nauczaniu roczników młodzieży, co w okresie powojennym może obniżyć społeczną efektywność pracy.

Oczywiście, również w czasie wojny - zarówno ze strony służb obrony, jak służb cywilnych istnieją istotne zapotrzebowania młodych sił kwalifikowanych /przykładowo z zakresu techniki, medycyny, biologii, fizyki itp/. Z tych względów szczególną opieką powinny być otoczone szkoły tych specjalności wszelkich stopni oraz ucząca się w nich młodzież. Powinny mieć zabezpieczone warunki pracy umożliwiające prowadzenie prac może z mniejszą liczbą uczniów, w gorszych warunkach, w miarę możliwości wszakże w sposób ciągły.

¹ Co jest charakterystyczne dla znacznej części obszarów na które byłaby kierowana ludność rozśrodkowywana.

Dla uczniów określonych szkół ^dśrednich i wydziałów szkół wyższych może być celowe wprowadzenie obowiązku stawiennictwa do zajęć szkolnych, ewentualnie popartych obowiązkiem czy możliwością zamieszkania w internacie.

Wydaje się celowe wprowadzenie na okres wojny obowiązku służby dla nauczycielstwa - i w miarę możliwości utrzymanie nauczających zespołów nauczycielskich.

Plan rozśrodkowania powinien przewidzieć szkoły pozostające na miejscu, w mieście podlegającym rozśrodkowaniu - bądź dla obsługi młodzieży tu pozostającej, bądź z uwagi na konieczność użytkowania jedynego, koniecznego wyposażenia technicznego, czy warsztatowego, bądź z uwagi na konieczne związki z zakładami produkcyjnymi, czy usługowymi.

Równocześnie plan ten powinien przewidzieć ewakuację szkół innych; przytem niektóre szkoły powinny wyjeżdżać z pełnym zespołem uczniów, inne z częściowym, wreszcie inne z fakultatywnym zespołem uczniów po akceptacji przez rodziców; zespoły nauczycielskie w szkołach, nieobjętych tymi kategoriami, byłyby kierowane na tereny większych skupień młodzieży dla zorganizowania tam szkoły, bądź byłyby przedzielane do różnych szkół, celem wzmocnienia zespołów pracujących w trudnych warunkach.

Jest oczywiste, że postulat prowadzenia zajęć w szkołach nie jest łatwy w realizacji. Jednakże ze względu na celowość wprowadzenia ładu, ujęcia w karby obowiązku młodzieży, znaczenia ciągłości nauczania, wydaje się zasługiwać na najwyższy wysiłek. Napewno zajęcia ulegać mogą przerwom. Ale potrzebne wydaje się mocne akcentowanie postulatu ciągłości pracy szkolnictwa wszelkich stopni, minimalizacji przerw.

Szkoły wyższe powinny prowadzić prace w swych siedzibach, gdy to jest konieczne z uwagi na bieg prac dydaktycznych /labo-

ratoria, pracownie itp pomoce naukowe/, bądź w wybranych punktach rozproszonych. Główny akcent powinien być postawiony na wychowanie pracowników naukowych; liczebność słuchaczy - poza kierunkami specjalnymi /np. medycyna/ oczywiście powinna być ograniczona. Pożądane położenie akcentu na ciągłość pracy dydaktycznej, na wychowanie kadry naukowo-dydaktycznej, na zachowanie kwalifikacji kadry nauczającej.

8. Z kolei sprawa placówek naukowych i naukowo-badawczych. Z uwagi na trudności wychowania kwalifikowanych pracowników tej kategorii i znaczenie sprawy zachowania ich zdolności do pracy, pożądane wydaje się być uformowanie jednostek kadrowych /niekiedy łączących kilka pokrewnych placówek/, które prowadzić będą studia nad ulepszeniem metod badawczych, nad poprawą kwalifikacji pracowników, zawsze będą do dyspozycji władz państwowych centralnych i lokalnych, zakładów produkcyjnych i usługowych. W wypadku postawienia przed placówkami badawczymi większych zadań ich stan byłby uzupełniony przez powołanie pracowników zwolnionych, bądź rekrutację przydatnych.

Miejsce pracy placówek naukowych i naukowo-badawczych na okres konfliktu wyznaczają władze, bądź w stałej siedzibie bądź w wybranym miejscu.

9. Z kolei skomplikowany zespół problemów wiąże się z opieką nad indywidualną twórczością kulturową wszelkiego typu, a więc literacką, plastyczną i muzyczną. Wydaje się, że władze poprzez właściwe związki powinny docierać do twórców, zamawiać publikacje, finansować prace, roztoczyć opiekę nad rękopisami, dziełami sztuk plastycznych, utworami muzycznymi. Twórcy dzieł sztuki nawet w najcięższych warunkach powinni mieć świadomość, że są potrzebni narodowi.

Opiekę nad twórczością zespołową - teatry, zespoły filmowe, zespoły muzyczne - sprawują ich właściwe zakłady pracy.

10. Wydaje się, że dla zarządzania sprawami szkolnictwa, nauki i kultury powinien być powołany w K.O.K. ~~Dział~~ Dział Szkolnictwa, Nauki i Kultury.

Jego podstawowe zadania - to :

- organizacja szkolnictwa wszelkich stopni, sprawy kadry nauczającej, formowanie kadry naukowo-dydaktycznej, polityka nauki i techniki, sprawy placówek badawczych,
- sprawy kadry naukowo-badawczej, sterowanie kierunkami wyboru prac badawczych, wiązanie ich z potrzebami okresu wojny i przygotowaniem potrzeb okresu pokoju,
- polityka kulturowa, opieka nad twórcami indywidualnymi i nad organizacjami twórczości zbiorowej.

11. Dla zmniejszenia niebezpieczeństw amorficznego rozproszenia ludności bez organizacji i powiązań społecznych, pożądane wydaje się w jaknajszerszym stopniu dopuszczenie a nawet popieranie o r g a n i c z n e g o rozproszenia ludności /niezwiązanej obowiązkiem stawiennictwa do określonych zakładów pracy/ do rodzin zamieszkujących na wsiach, w małych miastach, do ośrodków wypoczynkowych, do własnych domów pozamiejskich. Tego rodzaju wyjazdy dają większą stabilność, ułatwiają wwiązanie w prace społeczne, prace usługowe, pracę na roli zgodną z nawykami u ludności, która nie utraciła związku z rolnictwem.

Wydaje się celowe zatem by rozróżnić fazę rozśrodkowania indywidualnego: kto z tych możliwości nie skorzysta, może być objęty rozśrodkowaniem powszechnym, oczywiście o ile obowiązki nie skierują go do pracy w określonym punkcie.

12. Z uwagi na różnorodność w czasie wojny rygorów wynikających z mobilizacji, z obowiązków nałożonych przez potrzeby zatrudnienia, zaostrzenia obowiązku szkolnego i rozśrodkowania - liczyć się należy z częstym rozbiciem przestrzennym rodzin. Z uwagi na

ujemne skutki takiego układu - pożądane jest honorowanie w granicach możliwości postulatu operowania jednostkami rodzinnymi /łącznie mąż, żona ew. rodzeństwo oraz dzieci do lat 18-tu/.
Zatem - przy podziałach pracy - przyporządkowanie rodziny przydziałowi przestrzennemu o większym znaczeniu.

[Handwritten signature]

22. XI. 68

Problematyka planu czasowej dekoncentracji ludności

/z punktu widzenia planowania przestrzennego/

Szkic opracowania

Plan czasowej dekoncentracji ludności na wypadek zagrożenia wojennego powinien być opracowany w ten sposób, by można go było szybko dostosowywać do zmieniających się okoliczności. Wynika stąd, że technika opracowania tego planu powinna opierać się na metodach cybernetycznych. Aby jednak stworzyć tego rodzaju model matematyczny, trzeba znać elementy problematyki takiego planu i ich wzajemne powiązania funkcjonalne. Dlatego respektując trzeba od konstrukcji tradycyjnie ujętego planu statycznego.

Celem tego opracowania jest stworzyć materiał dyskusyjny, któryby po korekcie i ewentualnych uzupełnieniach mógł służyć jako podstawa opracowania takiego statycznego pierwowzoru planu. W szczególności, w opracowaniu tym wyodrębnić chciałbym podstawowe komponenty takiego planu i omówić ich wzajemne związki. Oczywiście jest, że w omawianiu tej problematyki, kierować się będą głównie aspektem planowania przestrzennego, określając jedynie dane natury militarnej, od których - jak mi się wydaje - zależna jest konstrukcja planu.

Problematyka tak ujętego planu sprowadza się do odpowiedzi na cztery podstawowe pytania:

1. Skąd należy dekoncentrować ludność?
2. Kogo należy objąć akcją dekoncentracji?
3. Dokąd należy dekoncentrować?
4. Jakie warunki zapewnić należy dekoncentrowanym?

1. Określenie obszarów podlegających dekoncentracji.

Odpowiedź na to pytanie w głównej mierze zależy od parametrów zagrożenia jądrowego.

1.1. O ile się orientuję, chodzi tu głównie o trzy rodzaje parametrów.

Pierwszy dotyczy "opłacalności" agresji jądrowej.

Wobec faktu, że broń jądrowa jest kosztowna, a użycie jej powiązane jest zawsze z ryzykiem, można przewidzieć, że nieprzyjaciół będzie stosował ataki jądrowe tylko w stosunku do takich obiektów, których zaatakowanie przynosi dostateczne straty w ludziach i majątku trwałym.

Nie będzie to więc całość kraju, ani nawet sama miast, ale aglomeracje /względnie konurbacje/ miejskie, które grupują znaczne ilości zaludnienia na względnie ograniczonym i silnie zainwestowanym obszarze.

Pierwszą sprawą jest zatem określenie /imienne/ tych aglomeracji, które mogą się stać celem ataku jądrowego.

1.2. Drugim rodzajem parametru jest promień zasięgu działania wybuchu jądrowego. Zależy on, jak wiadomo, od kalibru i rodzaju pocisku. Przy tym w różnych strefach pierścieniowych działanie wybuchu może mieć różne skutki.

Dla planu statycznego, jak sądzę, parametry takie można ustalić w oparciu o znane dane skutków wybuchów jądrowych. Należy jednak podkreślić, że w modelu matematycznym parametr ten powinien być traktowany jako zmienny, zależnie od postępu technicznego w produkcji broni jądrowej.

Określenie tego promienia pozwoli wokół wybranych koncentracji ludności zakreślić strefy, z których należy ludność dekoncentrować.

1.3. Trzecim niezbędnym parametrem w tej grupie jest tak zwana "wstrzemięźliwość jądrowa" nieprzyjaciela. Oznacza ona okres czasu, w którym wg wszelkiego prawdopodobieństwa nie nastąpi atak broni jądrowej. Wyznaczenie tego parametru dla różnych aglomeracji pozwoli określić kolejność niezbędnej dekoncentracji, a ponadto czas, który może być wykorzystany dla jej przygotowania.

1.4. W wyniku określenia tych trzech parametrów można odpowiedzieć na pytanie pierwsze: skąd należy dekoncentrować ludność?

2. Określenie wielkości i składu grupy dekoncentrowanej.

2.1. Pierwszym zadaniem jest określenie sumy ludności w każdej aglomeracji podlegającej dekoncentracji. Wielkość tę uzyskać można z danych zaludnienia w obrębie stref zakodowanego działania wybuchów jądrowych /określonych wg p.1.2./.

2.2. Jest jednak oczywiste, że cała ludność aglomeracji nie może podlegać dekoncentracji, trzeba bowiem założyć, że działać muszą zarówno zakłady produkcyjne jak i aparat zarządzania i obsługi niezbędny dla obrony kraju i opieki nad ludnością nie podlegającą dekoncentracji. Następnym krokiem zatem, jest określenie listy tych zakładów produkcyjnych i usługowych, których działanie jest niezbędne. Znajac niezbędną obsadę tych wszystkich zakładów, określić można wielkość zabieg, która nie może podlegać dekoncentracji.

2.3. Nie powinna również podlegać dekoncentracji ta część ludności, której praca związana jest z rolnictwem. Wynika to z konieczności oprowizacyjnych, a ponadto ludność ta jest i tak stosunkowo rozproszona w zewnętrznych strefach aglomeracji i przez to mniej narażona na skutki wybuchów jądrowych.

2.4. Wreszcie od sumy zaludnienia w obrębie wyznaczonych stref odjąć trzeba wszystkich, którzy w okresie działań wojennych nie będą na miejscu wskutek pełnienia funkcji w armii lub jej bezpośrednim zapleczu. Dane te można zapewne uzyskać na podstawie planów mobilizacyjnych.

2.5. W ten sposób, odjęwszy pozycje 2.2, 2.3 i 2.4 od sumy ogólnej zaludnienia /p.2.1/ otrzymujemy wielkość grupy zaludnienia, która z obszaru danej aglomeracji, powinna potencjalnie podlegać dekoncentracji. Wydaje się jednak, że w dostrojeniu do realnych możliwości czasowego przesiedlenia, cała ta potencjalna grupa powinna być zróżnicowana według pierwszeństwa dekoncentracji. Pod tym względem potrzebne jest ustalenie właściwych kryteriów. Można jednak sądzić, że w pierwszej

kolejności dekoncentracji podlegać powinny dzieci i kobiety, następnie starcy i wreszcie mężczyźni w sile wieku, jeśli ze względów organizacyjnych lub innych funkcji nie powinni być dekoncentrowani /np. dla tworzenia warunków w obszarach wchłaniających ludność dekoncentrowaną/.

Na podstawie wstępnych, orientacyjnych szacunków sądzić można, że część zaludnienia podlegająca dekoncentracji będzie zbliżona do 50% pełnego zaludnienia stref podlegających dekoncentracji.

3. Określenie obszarów wchłaniających ludność dekoncentrowaną.

3.1. Jest oczywiste, że obszarów wchłaniających ludność dekoncentrowaną poszukiwać należy poza strefami zagrożonymi, a także poza obszarami miast, nawet jeśli nie zostały one zaliczone do stref bezpośredniego zagrożenia.

3.2. Wielkość sumaryczna obszarów wchłaniających może być obliczona na podstawie założonej dopuszczalnej gęstości zasiedlenia czasowego, z uwzględnieniem gęstości zaludnienia już tam istniejącej. Jasne jest, że gęstość dopuszczalna nie może być zbliżona do gęstości zasiedlenia miejskiego /w przybliżeniu 50 mieszkańców na ha/, gdyż zasiedlenie takie, w razie wykrycia, groziłoby niebezpieczeństwem ataku nieprzyjaciela. Sądzić można, że wskaźnik dopuszczalnej gęstości nie powinien wynosić więcej jak 10 osób na ha, to jest 1000 osób na km². Należy jednak podkreślić, że jest to gęstość brutto, to znaczy liczona w obszarach wyznaczonych w całości, co nie wyklucza większego zagęszczenia w drobnych i rozsypanych skupiskach.

3.3. Sumarycznie obliczona wielkość obszarów wchłaniających ludność dekoncentrowaną oczywiście jeszcze nie wystarczy, trzeba bowiem uwzględnić najbardziej korzystne położenie poszczególnych obszarów. Pod tym względem wyróżnić należy oczywiście dwie dodatkowe przesłanki.

3.3.1. Pierwszą przesłanką jest pogodzenie "interesu" różnych aglomeracji podlegających dekoncentracji zaludnienia. Kolizje mogą bowiem występować w sposób oczywisty, w przypadku zbytniego zbliżenia dwóch lub więcej aglomeracji /np. w przypadku Warszawy i Łodzi/.

W tym aspekcie zadanie sprowadza się do wyznaczenia "stref ochronnych" dla każdej aglomeracji oddzielnie, z tym oczywiście, że strefy te nie mogą się pokrywać.

3.3.2. Drugą przesłanką jest problem stref ochronnych w stosunku do przyrodniczych możliwości większego "ochronienia". Trzeba tu wskazać na okoliczność sprzyjającą, że niektóre "naturalne" krajoznictwo stanowiło obszar z walorami przyrodniczymi /góry, lasy, polojazna/, które jednocześnie są obszarami rekreacyjnymi w warunkach normalnych. Okoliczność ta ma tym większe znaczenie, że obszary rekreacyjne z natury zawsze są przystosowane do wchłaniania ludności czasowej, co powinno być w pełni wykorzystane, ze względu na czynnik strukturalny akcji dekoncentracji.

4. Warunki jakie zapewnić należy dekoncentrowanej

4.1. Plan czasowej dekoncentracji ludności, dla zapewnienia sprawności przemieszczenia i zaspokojenia niezbędnych potrzeb ludności podlegającej przemieszczeniu, musi spełniać następujące warunki:

- Należy zapewnić środki transportu, które w określonym czasie pozwoliłyby przewieźć masy dekoncentrowanej ludności.
- Należy w miejscu czasowego zamieszkania stworzyć warunki mieszkaniowe odpowiadające ustalonym minimalnym wymaganiom.
- Należy w obszarach wchłaniających ludność zabezpieczyć niezbędne wymagania wynikające z aptowiczacji ludności, zabezpieczenia higieny i obsługi

sanitarnej oraz niezbędnej aktywności społecznej
podtrzymującej dyscyplinę i zdrowie psychiczne
przesiedlonej ludności.

4.2. Masy dekoncentrowanej ludności z poszczególnych
obszarów zagrożenia muszą być wywiezione w określ-
onym czasie, jaki będzie dany pomiędzy sygnałem
alarmowym a startem broni jądrowej. Czas ten musi
być sprzyjający kulturalnemu pracu cywilni mi-
litarnemu.

Jeżeli gdy czas ewakuacji jest dany, wielkość
środków transportu może być obliczona przez po-
dzielenie masy ludności podlegającej dekoncen-
tracji przez prędkość różnych /w kombinacji
występujących/ środków transportu. Na podstawie
przyjętą trasę następująca środki: pociągów kolej-
owych, pociągów autobusami miejskimi i ogólnokrajowymi
oraz pociągów indywidualnymi samochodami osobowymi.
W celu określenia wielkości środków transportu
określić trzeba przepustowość linii kolejowych
i tras prowadzących w kierunku wyznaczonych
obszarów obojętnych. Jeżeli przepustowość ta pomnożo-
na przez określony czas ewakuacji pozwala na przewie-
szenie całej masy ludności dekoncentrowanej, to
transport nie stanowi czynnika ograniczającego.
Jeżeli jednak wielkość ta jest mniejsza od postulo-
wanej masy, to trzeba wówczas zaangażować od-
powiednią ilość szlaków i środków transportu,
będąc ograniczyć masę ludności podlegającej prze-
mieszczeniu.

4.3. Ludność podlegająca dekoncentracji może na czasowym
miejscu przesiedlenia przebywać względnie długo.
Dlatego trzeba dla niej stworzyć niezbędne warunki
mieszkalniowe. Główny zespół miejsc wypdalnych stanowi
baza czasowa wyznaczonych obszarów obojętnych.
Ilość miejsc jednak, nawet przy przyjęciu skrajnego
zaangażowania wszystkich istniejących pomieszczeń

/hotele, pensjonaty, domy wczasowe, domy odpoczynkowe i pomieszczenia w domach prywatnych/, napewno nie będzie wybitną. Plan dekoncentracji musi więc nie tylko opierać się na szczegółowej inwentaryzacji wszelkich pomieszczeń, ale musi również uwzględniać inwestycje uzupełniające. Wydaje się, że inwestycje te powinny być budowane już obecnie /w myśl określonego programu/ jako dodatkowe miejsca wczasowe. W ten sposób inwestycje te byłyby nie tylko wykorzystane w czasie normalnym /na wczasy i turystykę, które to zapotrzebowania różnie gwałtownie/, ale ponadto działalność inwestycyjna na rzecz wczasów i turystyki zostałaby poddana wyrażonej dyscyplinie inwestycyjnej. Trzeba bowiem podkreślić, że w obecnie prowadzonych skrajach inwestycyjnych w tej dziedzinie występuje zbyt wiele żywiołowości i samowoli poszczególnych inwestorów. Nowo budowane miejsca wczasowe, powinny być rozmieszczone wg szczegółowych planów, tak by spełniając warunki skrócenia mogły być jednocześnie w pełni i⁵pożytkiem wykorzystane w czasie normalnym.

Jeśliby skala tej działalności uzupełniającej wypadła zbyt wielka, w stosunku do rozsądnie pojętych możliwości inwestycyjnych, trzeba by było się do budowy dodatkowych pomieszczeń w okresie bezpośrednio poprzedzającym zagrożeń. Być może jednak należałoby w tym celu rozpatrzyć możliwość inwestycji nie mieszkalnych jak składy - magazyny, szkoły itp., które pozwoliłyby zwiększyć niezbędną chłonność na zamieszkanie czasowe, a jednocześnie skłonyły gospodarstwo w warunkach normalnej obsługi wsi i letnisk.

4.4. Pozostałe warunki niezbędne dla zorganizowanego współżycia ludności dekoncentrowanej polegają przede wszystkim na odpowiednim nasyceniu obazarów wchłaniających niezbędnymi urządzeniami. Punktem

wyjścia do tego powinna być liczba ludności czasowej w poszczególnych obszarach /i ich częściach/ oraz prawdopodobny skład ludności /zwłaszcza struktura płci i wieku/. W szczególności chodzi tu o takie obiekty jak przedszkola, szkoły, ambulatoria, szpitale a także urządzenia zaopatrujące w wodę i odprowadzenie ścieków. Pod tym kątem przeprowadzona szczegółowa inwentaryzacja obszarów chłonnych powinna być punktem wyjścia dla określenia niezbędnej akcji inwestycyjnej, przeprowadzonej stopniowo już obecnie. Plan ten powinien być tak obliczony, by skrajna wydajność urządzeń pokrywała potrzeby czasowego zasiedlenia. W tym celu potrzebny byłby oczywiście zestaw szczegółowych normatywów.

5. Uwagi końcowe

Plan czasowej dekoncentracji ludności, jak z tego wynika, w fazie pierwszej powinien być opracowywany w skali całego kraju. Faza ta powinna doprowadzić do ustalenia mas ludności przemieszczanej we wszystkich aglomeracjach /obszarach zagrożenia/ oraz do wyznaczenia stref chłonnych dla każdej z tych aglomeracji. Ścisłej, chodzi tylko o wyznaczenie obszarów kraju /niepokrywających się/, w których takich stref chłonności należy poszukiwać.

W fazie następnej plan powinien być opracowywany dla każdej aglomeracji odrębnie. W tej fazie wielkość masy przemieszczanej musi być skonfrontowana z możliwościami transportowymi i z możliwościami czasowego zasiedlenia w wybranych strefach chłonności. Realne obliczenia obu tych możliwości /przetransportowania i pomieszczenia ludności/ stanowi ograniczenia brzegowe dla wielkości masy przemieszczanej.

W opracowaniu planu dekoncentracji wg omówionych przesłanek występują parametry dwójakiego rodzaju: parametry

względnie stałe i zmienne. Model cybernetyczny, jak sądzę powinien dotyczyć drugiej fazy planu i powinien być tak skonstruowany, by wprowadzenie nowych parametrów typu zmiennego pozwalało uzyskać wynik w czasie, jaki ze względów technicznych będzie mógł na to być wyznaczony.

plk dypl. W. Lewonowski.

KONCEPCJA ROZŚRODKOWANIA LUDNOŚCI

Analiza założeń doktrynalnych naszych potencjałnych przeciwników ^{wskazuje na} zakłada możliwość wojen z użyciem środków konwencjonalnych, jak też broni masowego rażenia. Mając to na uwadze, należy stwierdzić, że obrona zaplecza w ewentualnej przyszłej wojnie będzie nieodłączną i równorzędną częścią składową całego systemu obronności kraju.

Przygotowania kraju do obrony, a w tym społeczeństwa staje się podstawowym zadaniem systemu obrony terytorium kraju. Społeczeństwa nie przygotowanego do pokonania trudności w warunkach wojny jądrowej grozi wyniszczenie ludności własnego kraju do tego stopnia, że prowadzenie ~~dalej~~ wojny przestaje być ~~możliwym~~, ~~celowym~~ i ~~sensownym~~. Przygotowanie społeczeństwa do wojny obejmuje cały szereg przedsięwzięć o charakterze obronnym, polityczno-wychowawczym i organizacyjno-szkoleniowym mającym na celu uchronienie jak największej części ludności ~~od~~ porażenia bronią masowego rażenia nieprzyjaciela, uodpornienie psychiki na propagandę przeciwnika oraz zmobilizowanie żywotnych sił narodu do realizacji zadań okresu wojennego.

~~Każdy niewątpliwie zdaje sobie sprawę z tego, że~~ głównym zadaniem systemu obrony terytorium kraju jest przede wszystkim uchronienie społeczeństwa przed nadmiernymi stratami. Bez osiągnięcia tego niemożliwa byłaby realizacja pozostałych celów obrony / wojny /.

Problematyka ochrony społeczeństwa obejmuje między innymi rozśrodkowanie ludności z miast / rejonów / zagrożonych.

Rozśrodkowanie polega na przemieszczeniu części ludności z miast i ośrodków zagrożonych uderzeniami bronią jądrową na obszary względnie bezpieczne / nie mające opłacalnych celów dla ewentualnych uderzeń jądrowych /. Zasadniczym warunkiem zapewniającym osiągnięcie założonego celu jest wcześniejsze wyprowadzenie ekonomicznie zbędnej i niezangażowanej obronnie ludności poza przewidzianą granicę czwartej strefy rażenia, przemieszczenie jej do rejonów docelowych i zapewnienie możliwych środków ochrony.

Rozśrodkowanie ludności odbywa się w myśl jednolitej dla całego kraju koncepcji. Zasadniczym szczeblem planującym i kierującym rozśrodkowaniem ludności jest Wojewódzki Komitet Obrony. Jednak gdy rozśrodkowanie ludności wybiega poza granice województwa szczeblem koordynującym jest KOK.

Ludność przemieszczona z miast wojewódzkich i miast ^{wyłączonych} z województw powinna być zakwaterowana na terenie ^{własnego województwa} lub na obszarze otaczającym dane miasto. Jeśli nigdzie tych możliwości ^{nie ma}, zakwaterowanie ^{powinno być} na obszarze przede wszystkim sąsiednich województw.

Rozśrodkowaniu podlegać będzie ludność "ekonomicznie zbędna" i niezangażowana obronnie. Do ludności ekonomicznie zbędnej zalicza się przede wszystkim następujące jej grupy:

- dzieci do lat 14 oraz młodzież do lat 16, zależnie od stopnia zaangażowania w pracach związanych z obronnością;
- kobiety ciężarne, matki opiekujące się dziećmi oraz sierotami, domownicy starców i innego typu ośrodków wraz z personelem;
- ludzi starszych i niedołążnych / w zasadzie w wieku powyżej 60 lat. /;
- pracowników nauki, osoby o wysokich kwalifikacjach, które nie zostały zmobilizowane do prac o charakterze obronnym;
- inne osoby nie pracujące i nie zaangażowane obronnie.

Ludność ekonomicznie ~~zbędna~~ to grupa społeczeństwa, która jest potrzebna dla utrzymania potencjału ekonomicznego kraju w celu zaopatrzenia wojska i ludności cywilnej we wszystko, co jest niezbędne do prowadzenia walki i do życia.

Ludność ta pozostaje w rejonach i miastach zagrożonych, zapewnia się jej ukrycia w schronach, przystosowanych i odpowiednio wzmocnionych piwnicach oraz wszelkiego rodzaju szczelinach przeciwlotniczych.

Rozśrodkowanie ^{powinno być} prowadzić się będzie z następujących skupisk ludnościowych:
- miast zaliczonych do obiektów kategorii specjalnej i pierwszej;

- (o tym i o innych)*
- ośrodków, które ze względu na swoje położenie w stosunku do obiektów kategorii specjalnej i pierwszej są w takim samym stopniu zagrożone jak te obiekty;
 - innych miast i ośrodków ludności - zwłaszcza zaliczonych do obiektów kategorii drugiej.

Podział miast /rejonów/ lub ośrodków miejskich na poszczególne kategorie obiektów określa Sztab Generalny.

W Polsce przyjmujemy następujące rejonu najbardziej zagrożone uderzeniami broni jądrowej nieprzyjaciela:

- przemysłowy śląsko-krakowski;
- warszawsko-łódzko-radomski;
- wrocławsko-wałbrzyski;
- trójmiasto i obszar dolnej Wisły;
- poznańsko-koniński;
- rejon Szczecina.

Biorąc ~~to~~ ^{spodziewane zagrożenie,} pod uwagę ~~oraz~~ ^{straz} niewielki obszar naszego kraju, brak rejonów całkowicie bezpiecznych, to jest znacznie odległych od opłacalnych celów uderzeń jądrowych ^{ponadają,} czynią, że rozśrodkowanie jest tylko częściową ochroną ludności. Rozrzut broni raketowej, usterki techniczne, wpływy atmosferyczne ^{opracują,} powodują, że nawet ludność przebywająca w docelowych rejonach przemieszczenia nie jest całkowicie zabezpieczona przed działaniem fali uderzeniowej, nie mówiąc już o skażeniach promieniotwórczych. Zmusza to do organizacji w tych rejonach ochrony ludności przed wszystkimi ^{czynnikami,} ~~środkami~~ rażenia broni jądrowej.

Znaczna ilość obiektów wojskowych, komunikacyjnych i przemysłowych zagrożonych uderzeniami jądrowymi ~~zmniejsza~~ i tak już niezbyt wielkie obszary kraju, które by mogły być docelowymi rejonami przemieszczenia.

Często ~~o~~ obiekty te leżą w pobliżu siebie, stwarzając groźbę powstania dużych rejonów porażenia jądrowego i ~~stref~~ skażeń promieniotwórczych.

Sytuacja ta powoduje, że ~~pewne~~ zasady rozśrodkowania przyjęte dla większości kraju nie mogą mieć zastosowania w niektórych rejonach. Przykładem tego jest woj. katowickie, na obszarze którego nie można zapewnić rozśrodkowania ludności ~~na własnym terenie.~~

Istnieje możliwość powstania stref skażeń promieniotwórczych w wyniku wykonania przez przeciwnika uderzeń jądrowych na rubieżach rzek: Odra, Nysa, ~~Łużycka,~~ Wisła, ~~Wybrzeżu~~ ^m Morza Bałtyckiego oraz na wschodniej granicy państwa. W związku z tym województwa zachodnie obowiązane są planować rozśrodkowanie ^{ludności} w kierunku wschodnim, województwa położone nad Wisłą, ~~lub~~ ~~przez teren~~ ~~których~~ ~~przeplýwa~~ ~~Wisła,~~ ~~na~~ ~~wschód~~ ~~lub~~ ~~zachód~~ ~~od~~ ~~niej,~~ ^{rzeki,} natomiast województwa położone nad morzem - na południe od portów i innych obiektów nadmorskich.

Podobnie jest z rozśrodkowaniem ^{ludności} województw wschodnich, ~~gdzie~~ ^{w. których} przemieszczenie powinno odbywać się w kierunku zachodnim. Wynika to z faktu, że nieprzyjaciel przez uderzenia na mosty i stacje przeładunkowe może stworzyć potężną strefę ~~zniszczeń~~ i skażeń promieniotwórczych o dużym stopniu stężenia.

Rozsrodkowanie ludności miast zagrożonych ^{powinno się} prowadzić w dwóch etapach. Pierwszy etap rozsrodkowania będzie polegał na szybkim opuszczeniu miasta ^{na środkach transportowych} przez część ludności uprawnioną do rozsrodkowania ^{transportem} osiągnięciu przez nią "punktów zakładowczych" oddalonych średnio 15-25 km od granic miasta. Pozostała ludność ^{wymagająca} /wymagająca, ^{prze} przewożona transportem/ ^{przechozi się} załadunku ^e się na punktach zakładowczych rozmieszczonych w granicach miasta, skąd ^{przechozi się} przewieziona zostanie ^{do} na punkty rozdzielcze /rejonu docelowego/. Ludność przeznaczona do rozsrodkowania pieszo ^{przechozi się} opuszcza miasto udając się bezpośrednio na wyznaczone punkty rozdzielcze. Czas ^{potrzeby} na realizację pierwszego etapu rozsrodkowania powinien być jak najkrótszy.

Wyznaczenie punktów zakładowczych ~~w mieście i~~ poza miastem ma na celu jak najszybsze opuszczenie zagrożonego miasta przez ludność przeznaczoną do rozsrodkowania transportem. Punkty zakładowcze w mieście przeznaczone są dla ludności mającej trudności w poruszaniu się pieszo /matki z małymi dziećmi chorzy, starcy, inwalidzi itp./ Transport przeznaczony do rozsrodkowania ludności ^{przechozi się} przeważnie będzie w ograniczonych ilościach i ^{funkcjonować} będzie na zasadzie rotacji między punktami zakładowczymi a rozdzielczymi, aż do zakończenia rozsrodkowania. Dlatego też opuszczenie miasta przez ludność ^{przechozi się} należy zsynchronizować w taki sposób, by czas ^{przechozi się} i ilość wywożonej ludności z punktów zakładowczych ^{przechozi się} rozmieszczonych w mieście ^{przechozi się} posiadanych transportem ^{przechozi się} równał się w czasie w jakim druga część ludności ^{przechozi się} przeznaczona do rozsrodkowania transportem potrafi opuścić miasto ^{przechozi się} przejście jej na punkty zakładowcze poza miastem. Ludzie ci zostaną przewiezieni na miejsce ^{przechozi się} przeznaczenia transportem, który poprzednio zaangażowany był do przewiezienia ludności z punktów zakładowczych rozmieszczonych w mieście. ^{przechozi się} Drugi etap rozsrodkowania ludności ^{przechozi się} będzie polegał na przewiezieniu ludzi z punktów zakładowczych zlokalizowanych poza granicami miasta, na punkty rozdzielcze celem rozsrodkowanego rozmieszczenia w docelowych miejscach pobytu. Zakłady opieki społecznej, szpitale, kadra niektórych zakładów naukowych itp. powinny być rozsrodkowane, z pominięciem wszelkich punktów, bezpośrednio do miejsc docelowych.

Aby nie ujawniać zbyt wcześnie przygotowań mobilizacyjnych państwa, rozsrodkowanie można przeprowadzać ^{etapach} według dwóch sposobów:

- pierwszy /ukryty/, realizowany w okresie ^{podwyższonej gotowości} obronnej państwa, obejmuje rozsrodkowanie ^{domów dziecka} sierot, szpitali, domów starców i innych tego typu ośrodków;
- drugi /jawny/, realizowany w okresie bezpośredniego zagrożenia państwa, obejmuje przemieszczenie całej ludności przewidzianej do rozsrodkowania

Decyzję o rozpoczęciu rozsrodkowania podejmuje Komitet Obrony Kraju.

Dla zapewnienia sprawnego przeprowadzenia rozśrodkowania dokonuje się podziału miast na rejonów rozśrodkowania zgodnie z podziałem administracyjnym. Dla poszczególnych rejonów rozśrodkowania wyznacza się punkty załadowcze w granicach i ^{za} ~~po~~ granicami miasta, Punkty załadowcze ^{wyznaczone} ~~znajdować się~~ ^{poza} granicami miasta w miarę możliwości powinny być poza ewentualną trzecią / czwartą / strefą porażenia.

W rejonach planowanej zmiany rodzaju transportu wyznacza się etapowe punkty rozśrodkowania.

Na terenie powiatów w docelowych rejonach przemieszczenia wyznacza się ~~końcowe punkty przemieszczenia~~ - punkty rozdzielcze.

Przy wyborze docelowych rejonów ^{oraz} i dróg przemarszu /przewozu/ rozśrodkowywanej ludności ^{należy} ~~unikac~~ w miarę możliwości przekraczania przeszkód wodnych ^z ~~z~~ ^{wsajemnego} krzyżowania się dróg przemieszczania ludności z drogami przewidywanymi dla ^{przemarszu} wojsk ~~własnych i sojusznicznych~~.

Przemieszczenie ludności do rejonów docelowych należy wykonywać wszystkimi środkami, jakimi rozporządza WKO i PKO oraz przydzielonymi przez szczebel nadrzędny, a szczególnie:

- transportem samochodowym MPK, PKS i innych przedsiębiorstw podległych WKO i PKO;
- transportem wodnym;
- transportem kolejowym, zwłaszcza linii podmiejskich i lokalnych;
- tranpostem lokalnym - traktory z przyczepami, furmanki.

W celu zapewnienia porządku przemarszu i przejazdu ludności organizuje się służbę regulacji ruchu. Dla zabezpieczenia porządku i bezpieczeństwa publicznego oraz ochrony mienia państwowego, społecznego i obywateli w mieście organizuje się posterunki stałe, patrole piesze, zmotoryzowane oraz wyznacza się odpowiedzialnych za poszczególne bloki mieszkalne. Odpowiednie siły wyznacza się do utrzymania porządku i kontroli w punktach załadowczych i punktach przejściach.

Aby zapewnić zorganizowane przeprowadzenie rozśrodkowania ^{sprawa} ~~rzeczą~~ nieodzowną jest informowanie na bieżąco całego społeczeństwa już w okresie pokoju o ~~o~~ ^o przedsięwzięciach rozśrodkowania. Koniecznym jest aby osobom podlegającym rozśrodkowaniu (w okresie pokoju) ^z ~~wydawano~~ ^{mienia} ~~uprawnienia~~ ^{mienia} do opuszczania miasta w formie osobistego dokumentu /imiennego/, mogłaby to być odpowiednia adnotacja w dowodzie osobistym. Dokument ^z ~~tego~~ ^{ten} ~~rodzaju~~ ^{stanowiący} ~~służyłby~~ ^{byłby} jednocześnie jako podstawa do ~~zaopatrzenia~~ ^{zaopatrzenia} ~~świadczeń~~ ^{świadczeń} ze strony władz i organów ~~zaopatrujących~~ ^{zaopatrujących} oraz jako ^{stwierdy} ~~jako~~ ^{stwierdy} ~~podstawa~~ ^{byłby} ~~do~~ ^{do} ~~zaprowadzenia~~ ^{do} się w miejscu przeznaczenia.

Powiadomienie ludności o rozśrodkowaniu nastąpi w formie odpowiednich zarządzeń władz, podanych do wiadomości publicznej.

W tym celu wykorzystane zostaną wszelkie dostępne środki, przede wszystkim zaś miejscowe rozgłośnie radiowe, radiowęzły, środki telefonii przewodowej, obwieszczenia a także administracje domów mieszkalnych, dozorczy itp.

Organizacja przyjęcia rozśrodkowywanej ludności obejmuje szereg różnorodnych przedsięwzięć wykonywanych na szczeblu WKO, PKO i gromady, na terytorium których przewidziano ~~w sposób planowy~~ zakwaterowanie określonej ilości mieszkańców miast zagrożonych.

Zasadniczym ogniwem przy organizacji przyjęcia rozśrodkowywanej ludności jest PKO.

Organizacja i przygotowanie przyjęcia rozśrodkowywanej ludności przez powiat polega na:

- zorganizowaniu i przygotowaniu w wytypowanych miejscowościach ~~punktów~~ *punktów* rozdzielczych;
- zapewnieniu ~~powierzchni mieszkalnej~~ *mieszkań* oraz niezbędnego sprzętu kwaterunkowego;
- przygotowania wyznaczonych obiektów dla przyjęcia rozśrodkowywanych zakładów opieki społecznej;
- zabezpieczeniu rozśrodkowywanej ludności w wodę, żywność, ~~pomoc~~ *pomoc* medyczną, leki itp.;
- wyznaczeniu dróg ~~tras~~ w celu rozwiezienia ludności do miejsca stałego zakwaterowania;
- zapewnieniu transportu *dla przewozu ludności* z punktów rozdzielonych do miejsc docelowych;
- zapewnieniu pracy i zatrudnienia rozśrodkowywanej ludności.

Ludność przybywająca na punkty rozdzielcze jest rejestrowana i otrzymuje przydział na stałe zakwaterowanie. Następnie wyznaczonymi środkami lokomocji udaje się na miejsce swego pobytu.

W miejscu wyznaczonego pobytu, rozśrodkowana ludność powinna zarejestrować się u odnośnych władz miejscowych.

Rozśrodkowanie ludności ma charakter obowiązkowy, zarówno ~~dla~~ *zgodnie* osób rozśrodkowywanych jak i pozostających w miastach zagrożonych. Prowadząc rozśrodkowanie, jako zasadę, ~~przyjąć~~ *powinno rozdzielać się* w miarę możliwości nie ~~zrodzielanie~~ *rodzin* rodzin.

ogólnej
OGÓLNA PRÓBA KLASYFIKACJI OBIEKTÓW NA TERYTORIUM PRL
=====

*dale by powinno być
wymyślone - nie sens
kryteria klasyfikacji
dale ich odbroni
obrony*
Z punktu widzenia militarnego zagrożenia wszystkie obiekty znajdujące się na obszarze kraju, ze względu na ich rolę i wartość w systemie obronnym państwa, można podzielić na następujące grupy:

- a/ obiekty specjalne/strategiczne/
- b/ obiekty kategorii I ;
- c/ obiekty kategorii II ;
- d/ obiekty kategorii III .

I. OBIEKTY SPECJALNE (STRATEGICZNE)

*byłoby
nie
nie*
Do grupy tej ~~wyda się~~ należałoby zaliczyć obiekty których zniszczenie, opanowanie lub wyeliminowanie może decydująco wpłynąć na potencjał gospodarczy i militarny państwa.

Ogólnie biorąc obiekty te: *mają*
~~się nie zastępują~~ o *o* pierwszorzędnym znaczeniu w skali krajowej i sojuszniczej, stanowią jeden z *z* podstawowych systemów potencjału obronnego i decydują o trwałości obrony kraju ; *trudno*
~~się nieporównywalne~~ z innymi lub wręcz unikalne.

W naszych warunkach do obiektów tego typu należy zaliczyć: stanowiska kierowania KOK i jego działów, stanowiska dowodzenia rodzajów sił zbrojnych, zespoły obiektów systemu łączności, *zespół* energetyczno-paliwowe, *zespół* komunikacji, *inne* okręgi przemysłowe, grupa podstawowych zakładów zbrojeniowych, zawartość w systemie ~~urządzeń~~ rezerw państwowych, *oraz* unikalne zakłady produkcyjne o znaczeniu państwowym trudne do szybkiego odtworzenia produkcji.

OBIEKTY SPECJALNE ~~BĘDĄ~~ STANOWIĆ OPLACALNY CEL UDERZEŃ BRONI MASOWEGO RAŻENIA PRZECIWNIKA. *małe litery - duże rozstrzelany*

II. OBIEKTY KATEGORII I
=====

Do grupy tej ~~wyda się~~ należałoby zaliczyć obiekty o znaczeniu państwowym, które stanowią ~~jedno z~~ podstawowych ogniw *o* w jednym z systemów potencjału obronnego kraju. Obiekt *o* "kategorii I" może *być* stanowić jeden z głównych składników obiektu specjalnego. Wartość każdego obiektu "kategorii I" będzie zależała od tego, ile takich obiektów składa się na obiekt specjalny i będzie odwrotnie proporcjonalna do ich ilości / im mniej obiektów "kategorii I" składa

się na obiekt specjalny tym większa jest ich wartość i odwrotnie/.

Ogólnie biorąc obiekty te :

- posiadają znaczenie państwowe lub sojusznicze, lecz nie wpływają decydująco na potencjał obronny państwa i mogą być zastąpione innymi, podobnymi typami obiektów;
- stanowią z reguły jeden z głównych składników ^{elementów} ogniw obiektu specjalnego;
- z reguły nie są obiektami unikalnymi i mogą być porównywalne z innymi w ramach określonego obiektu specjalnego.

W naszych warunkach do obiektów tego typu należy zaliczyć: np. Główny Urząd Telekomunikacji Międzymiastowej, WKO, kombinat przemysłowy o zamkniętym cyklu produkcji, przedsiębiorstwo wiodące wraz z zakładami kooperującymi, dowództwa i związki operacyjne, międzymiastowe węzły komunikacyjne, duże węzły komunikacyjne, rejony przekładunkowe itp.

OBIEKTY "KATEGORII I" MOGĄ STANOWIĆ OPLACALNY CEL UDERZEŃ BRONI MASOWEGO RAŻENIA PRZECIWNIKA. *(małe litery - duże rozstrzelany)*

III. OBIEKTY KATEGORII II.

Do grupy tej należałoby zaliczyć obiekty o znaczeniu państwowym, które stanowią jeden z ^{z elementów} składników obiektu "Kategorii I", lub występować samodzielnie ^{ka} w wypadku zniszczenia ^u dają się łatwo zastąpić na szczeblu państwa innymi o podobnym profilu.

Ogólnie biorąc obiekty te:

- mogą stanowić jeden z ^{z elementów} składników ogniw obiektu "Kategorii I", lub występować samodzielnie;
- posiadają znaczenie państwowe, lecz są łatwo zamienne innymi o podobnym profilu na szczeblu państwa.

W naszych warunkach do obiektu ^{ów} tego typu należy zaliczyć: zakłady przemysłu wydobywczego, energetycznego, chemicznego, zbrojeniowego, magistrale i urządzenia energetyczne, rurociągi, magazyny i składy zaopatrzenia, węzły dróg i urządzenia trakcyjne, średnie i małe porty rybackie, sytem radiowy, telefoniczno-telegraficzny i telewizyjny ^{ów} łączności szczebla okręgowego, okręgowy i wojewódzkie placówki pocztowo-telekomunikacyjne itp.

OBIEKTY "KATEGORII II" MOGĄ BYĆ ZAGROŻONE I UDERZENIAMI BRONI MASOWEGO RAŻENIA PRZECIWNIKA *(małe litery - duże rozstrzelany)*

IV. OBIEKTY KATEGORII III

Do grupy tej należałoby zaliczyć obiekty o znaczeniu lokalnym, nie

nie wywierające większego wpływu na obronność państwa, ale mające znaczenie dla układu terytorialnego.

Ogólnie biorąc obiekty te :

- posiadają znaczenie tylko lokalne, nie wywierają istotnego wpływu na możliwości obronne państwa;
- z reguły nie są obiektami unikalnymi i mogą być porównywalne z innymi w ramach układu terytorialnego.

W naszych warunkach do obiektów tego typu należy zaliczyć:
np. ważne węzły komunikacyjne dla ruchu lokalnego, zakłady przemysłowe produkcyjne ^{o charakterze lokalnym} na potrzeby lokalne, siły i środki układu terytorialnego itp.

OBIEKTY "KATEGORII III" SA W ZASADZIE NIEOPŁACALNYMI CELAMI UDERZEŃ BRONI MASOWEGO RAŻENIA PRZECIWNIA, *(masę litery - drukiem)*

V. OBIEKTY KATEGORII IV

Częstym zjawiskiem będzie umiejscowienie ~~się~~ różnych kategorii obiektów w jednym rejonie. Zachodzić ³ więc może konieczność przekwalifikowania zagrożenia danego rejonu ² mając na uwadze, że w niektórych wypadkach suma obiektów kategorii niższych, umiejscowionych w jednym rejonie, może podnieść stopień zagrożenia danego rejonu.

Dodatkowe kryteria klasyfikacji obiektów

Ze względu na trudności jakie mogą wystąpić przy ^{zaszczególnianiu} klasyfikowaniu obiektów do poszczególnych grup, na podstawie ogólnych kryteriów, poniżej przedstawia się czynniki, analiza których pozwoli na określenie dodatkowych kryteriów klasyfikacji obiektów.

1. Dla ^{jednostek} obiektów wojskowych:

a/ rodzaj kategorii sił zbrojnych, a w nim :

- stopień gotowości bojowej;
- stopień wykształcenia, stan zdrowia i wiek żołnierzy ;
- wartość techniki bojowej i sprzętu wojskowego ;
- rodzaj i wartość transportu ;
- rodzaj i wartość urządzeń i zapasów.

2. Dla obiektów łączności :

- a/ jaki szczebel kierowania, zarządzania, dowodzenia obsługuje ;
- b/ rola ^{on} środka łączności w ogólnym systemie łączności ;
- c/ zakres działania ^{on} środka łączności ;
- d/ wrażliwość na zniszczenie ;

e/ wartość zaplecza technicznego.

3. Dla obiektów komunikacyjnych :

a./ dla rejonów przeładunkowych:

- zdolność przeładunkowa ;
- rodzaj przeładunku ;
- zaplecze techniczne ;
- gęstość / sąsiedztwo/ ; *zabudowy (sąsiedztwo innych obiektów)*
- warunki geograficzne / dodatkowe przeszkody np. wodne/ ;
- warunki przejścia z transportu kolejowego na kołowy ;

b/ dla węzłów kolejowych :

- wielkość / z punktu widzenia rozbudowy, pracy i przepustowości/ ;
- zaplecze techniczne - wartość ;
- gęstość na określonym obszarze ;
- warunki geograficzne ;

c/ linie kolejowe :

- przeznaczenie ;
- ilość i rodzaj torów ;
- *dopuszczalna* obciążenie osi taborów ;
- wzniesienia miarodajne ;
- najmniejszy promień łuku ;
- ilość osi pociągu ;
- długość torów stacyjnych ;
- obciążenie roczne w bruttotonobm ;
- szybkość jazdy po liniach ;
- ilość par pociągów na dobę ;
- ilość mostów na drogach ;
- dogodność kierunku ze względu na tranzyt ;
- łączy *ważne* ośrodki przemysłowe lub nie ;

d/ węzły drogowe :

- wielkość/ilość zbiegających się dróg/ ;
- położenie w stosunku do dróg tranzytowych, ogólnych, lokalnych ;
- gęstość na określonym obszarze ;
- bezkolizyjność przejść na skrzyżowaniach z liniami kolejowymi ;
- warunki terenowe / ewent. przeszkoda wodna/ ; *np. odległość od*

e/ drogi kołowe :

- przeznaczenie ;
- rodzaj nawierzchni ;
- szerokość drogi ;

- ilość mostów na drodze ;
- bezkolizyjność przejść na skrzyżowaniach z drogami kołowymi, a szczególnie z liniami kolejowymi ;

f / m o s t y :

- rodzaj, długość, konstrukcja, nośność ;
- na jakiej drodze /tranzystorowej, ogólnej, lokalnej/;
- gęstość na danej przeszkodzie wodnej.

4. Dla obiektów przemysłowych :

=====

- a/ zakład produkcji sprzętu wojskowego, techniki bojowej;
- b/ zakład przewidziany do konwersji ;
- c/ kombinat przemysłowy ;
- d/ stopień zautomatyzowania procesów technologicznych ;
- e/ zdolność do zmiany profilu produkcji ;
- f/ rodzaj produkcji / gotowe urządzenia wojskowe czy dla gospodarki pół-fabrykaty i materiały pomocnicze, ^{dla gospodarki} możliwość przyjęcia produkcji przez poddostawców/;
- g/ zależność od źródeł energetycznych/ węgla, energia elektryczna, ropa i gaz, własne źródła/;
- h/ położenie zakładu w stosunku do przeciwnika, szlaków komunikacyjnych, zagrożonych rejonów;
- i/ stopień zależności kooperacyjnej ;
- j/ na jakim pracuje surowcu / krajowym, zagranicznym, krajowym i zagranicznym z możliwością zastąpienia tego ostatniego/; ^{specjalizowania}
- k/ własne możliwości transportowe w warunkach wojny przy zaburzeniu transportu kolejowego i samochodowego zewnętrznego ;
- l/ stopień bezpieczeństwa załogi ;
- l/ zdolność odtworzenia mocy produkcyjnych.

KLASYFIKACJA OBIEKTÓW WOJSKOWYCH

Do obiektów wojskowych kategorii specjalnej należy zaliczyć:

- główne i zapasowe polowe oraz dotychczasowe stanowiska Kierownia, mające znaczenie państwowe i sojusznicze, spełniające główną rolę w systemie Kierownia i zarządzenia państwem, nie porównywalne z innymi;
- stanowiska dowodzenia mające znaczenie państwowe i sojusznicze, nieporównywalne z innymi spełniające główną rolę w systemie obronnym państwa.

Do obiektów wojskowych I kategorii należy zaliczyć:

- główne i zapasowe polowe oraz dotychczasowe stanowiska kierowania, mające znaczenie państwowe, lecz nie wpływające decydująco na kierowanie i zarządzenia państwem, mogą być porównywalne z innymi;
- stanowiska dowodzenia mające znaczenie państwowe, lecz nie wpływające decydująco na obronność państwa, nie są obiektami unikalnymi, i mogą być porównywalne z innymi;
- lotniska wojskowe i cywilne spełniające rolę ważnych węzłów komunikacyjnych międzynarodowych, przystosowanych do przyjmowania wszystkich rodzajów samolotów, (mogących być zastąpione innymi podobnymi obiektami, lecz ich wyeliminowanie powoduje utratę komunikacji lotniczej na części obszaru kraju);
- zespoły obiektów systemu OPK, mające znaczenie państwowe dla obrony powietrznej kraju, lecz mogą być zastąpione innymi podobnymi typami obiektów, ale ich zniszczenie powoduje utratę obrony powietrznej części obszaru kraju na pewien określony czas;
- stanowiska, magazyny i rejon^{punkty} eleboracji rakiet, mające znaczenie operacyjno-strategiczne;
- bazy i obiekty marynarki wojennej, spełniające rolę węzłową w systemie obrony wybrzeża oraz zabezpieczenia działań Marynarki Wojennej, mogące być zastąpione innymi, podobnymi typami obiektów, (w wypadku wyeliminowania niektórych z nich);
- związki operacyjne i taktyczne wojsk, mające znaczenie operacyjne.

Do Obiektów wojskowych II kategorii należy zaliczyć:

- polowe i dotychczasowe stanowiska kierowania, mające znaczenie lokalne wpływające na kierowanie i zarządzanie układem terytorialnego, wyeliminowanie ich ma znaczenie lokalne;
- stanowiska dowodzenia oddziałów itp. o znaczeniu lokalnym, wyeliminowanie ich nie wpływa na obronność państwa, może mieć znaczenie taktyczne;

- lotniska wojskowe przystosowane do przyjęcia/obsługi współczesnych samolotów wojskowych, mogą być łatwo zastąpione innymi podobnymi typami obiektów;
- obiekty OPK wchodzące w system OPK, mające znaczenie lokalne dla obrony powietrznej części kraju, mogą być łatwo zastąpione innymi podobnymi typami obiektów, ich zniszczenia/wyeliminowanie/ nie wpływa na obronę powietrzną danego terytorium.
- Oddziały wojskowe /wojsk operacyjnych i wojsk OTK/ o znaczeniu taktycznym (wyeliminowanie ich nie wpływa na obronność państwa może mieć znaczenie lokalne).

Do obiektów wojskowych III kategorii należy zaliczyć wszystkie pozostałe obiekty, które mają określone znaczenie wojskowe i obronne, a nie są zaliczone do jednej z wyżej wymienionych kategorii.

KLASYFIKACJA OBIEKTÓW ŁACZNOŚCI

Do obiektów łączności kategorii specjalnego znaczenia należy zaliczyć:

- ^{obiekty} obsługujące bezpośrednio punkty kierowania i dowodzenia centralnych organów władzy państwowej i sił zbrojnych ;
- ^{obiekty} wyposażone w różne rodzaje środków łączności, względnie tylko w jeden rodzaj łączności lecz koncentrujące dużą ilość kanałów łączności o zasięgu międzynarodowym i ogólnokrajowym oraz spełniające rolę tranzytową w ruchu międzynarodowym;
- ^{obiekty} pojedyncze niepowtarzalne w skali krajowej, i nieporównywalne z innymi obiektami spełniające główną rolę w systemie łączności o zasięgu ogólnokrajowym i międzynarodowym;
- ^{obiekty} zniszczenie których powoduje dezorganizację kierowania życiem politycznym, administracyjnym i gospodarczym na całym terytorium kraju lub dezorganizuje dowodzenia działalnością całości sił zbrojnych względnie ich poszczególnych kategorii.

Do obiektów łączności I kategorii należy zaliczyć:

- ^{obiekty} obsługujące bezpośrednio punkty kierowania i dowodzenia organów władzy państwowej i sił zbrojnych II instancji;
- ^{obiekty} obsługujące bezpośrednio punkty kierowania i dowodzenia organów władzy państwowej i sił zbrojnych III instancji, rozmieszczone w dużych ośrodkach administracyjnych i gospodarczych;
- ^{obiekty} wyposażone w urządzenia łączeniowe i teletransmisyjne, spełniające rolę węzłową w systemie łączności o zasięgu ogólnokrajowym, lecz ich zniszczenie /wylimitowanie/ powoduje utratę łączności na części obszaru kraju;
- ^{obiekty} wyposażone wyłącznie w urządzenia teletransmisyjne/wzmacniające, z wielokrotnością i retransmisyjne/ o dużej pojemności kanałów łączności, o zasięgu międzynarodowym, ogólnokrajowym i regionalnym
- ^{obiekty} / ^{określenie} /określenie/ służyć do jednokierunkowego rozpowszechniania informacji w skali ogólnokrajowej.

Do obiektów łączności II kategorii należy zaliczyć :

- ^{obiekty} obsługujące bezpośrednio punkty kierowania i dowodzenia organów władzy państwowej i sił zbrojnych III instancji ;
- ^{obiekty} wyposażone w urządzenia łączeniowe i teletransmisyjne obsługujące określony region lecz rozmieszczone w dużych i średnich ośrodkach administracyjnych i gospodarczych;

- wyposażone wylączenie w urządzenia teletransmisyjne/wzmacniające/zwielokrotniające i retransmisyjne/ i skupiające dużą ilość kanałów łączności o zasięgu ogólnokrajowym i regionalnym;
- służące do przenoszenia informacji między określonymi punktami przewodowej sieci telekomunikacyjnej o zasięgu międzynarodowym i ogólnokrajowym;
- służące do jednokierunkowego rozpowszechniania informacji o zasięgu regionalnym/wojewódzkim/.

Do obiektów łączności III kategorii należy zaliczyć:

- obsługujące bezpośrednio punkty kierowania / dowodzenia/ lokalnych organów władzy państwowej i jednostek wojskowych OTK;
- wyposażone w urządzenia łączniowe, obsługujące region kraju zamykający się w granicach powiatu;
- służące do przenoszenia informacji między punktami przewodowej sieci telekomunikacyjnej o zasięgu regionalnym;
- służące do jednokierunkowego rozpowszechniania informacji o zasięgu regionalnym.

KLASYFIKACJA OBIEKTÓW KOMUNIKACYJNYCH

Do obiektów komunikacyjnych kategorii specjalnego znaczenia należy zaliczyć:

- węzły komunikacyjne/kompleksowe/, położone na zasadniczych kierunkach komunikacyjnych w relacji wsóhód-zachód;
- przygraniczne rejony przeładunkowe, położone na styku głównych magistrali kolejowych ZSRR i PRL.

Do obiektów komunikacyjnych I kategorii należy zaliczyć:

- węzły kolejowe, w skład których wchodzi trzy i więcej stacji węzłowych łączących pierwszorządne zasadnicze i rokadowe linie kolejowe;
- duże mosty kolejowe i drogowe położone na pierwszorzędnych zasadniczych liniach kolejowych oraz tranzytowych państwowych drogach samochodowych I klasy.

Do obiektów komunikacyjnych II kategorii należy zaliczyć :

- małe węzły kolejowe i stacje węzłowe, łączące pierwszorządne i drugorzędne zasadnicze i rokadowe linie kolejowe.

- węzły kolejowe spełniające funkcje stacji wyjściowych przygranicznych rejonów przeładunkowych;
- główne urządzenia hydrotechniczne na śródlądowych drogach wodnych;
- zakłady przemysłowe budowy wagonów i lokomotyw.

Do obiektów komunikacyjnych III kategorii należy zaliczyć:

- średnie mosty kolejowe i drogowe na pierwszorzędnych i drugorzędnych liniach kolejowych oraz zasadniczych państwowych drogach samochodowych I i II klasy;
- małe stacje węzłowe, stacje portowe, przemysłowe, przeładunkowe stacje pośrednie przedzłowe oraz w rejonach dużych przeszkód wodnych;
- porty i stocznie śródlądowe;
- zakłady naprawcze taboru kolejowego.

OGÓLNA KLASYFIKACJA BAZ ZAOPATRZENIOWYCH I TRANSPORTOWYCH ZE WZGLEDU NA ZAGROŻENIE NAPADEM ŚRODKÓW MASOWEGO RAŻENIA

W ogólnym ujęciu rozróżnia się bazy zaopatrzeniowe i transportowe będące w gestii organów wojskowych, resortowych i terytorialnych. Ze względu na układ krajowy/administracyjny/ mogą być bazy centralne, wojewódzkie, powiatowe i lokalne. Prócz tego w pionie wojskowym występują bazy szczebla okręgu wojskowego i odpowiedniki lokalne - bazy jednostek gospodarczych. Dalszy podział tych ^{wynika ze} ~~prec~~ narzucony jest specyfiką materiałową lub przeznaczeniem i stąd należy wyodrębnić bazy z materiałami strategicznymi /specjalnymi/, typowo wojskowymi lub powszechnego użytku /dotyczy to w pewnym stopniu i baz transportowych. ^{Obszary zajmowany przez bazy} Względy powierzchniowe, chociaż w mniejszym stopniu, wpływają również na zaszeregowanie baz do odpowiedniej kategorii. Bierąc za podstawę podane wyżej ustalenia, można określić ogólnie, które bazy i w jakich warunkach można zaszeregować do jednej z występujących kategorii.

A4 BAZY ZAOPATRZENIOWE OBIEKTY SPECJALNE

Do kategorii obiektów ^{(strategicznym) / specjalnych/} należy zaliczyć będą to składy podporządkowania centralnego w układzie wojskowym lub resortowym.

Przykładowo mogą to być zawierające:

- w układzie militarnym - ^{składy} głowice jądrowe do broni raketowej lub jądrowe bomby lotnicze, ^{składy} względnie inne gotowe elementy broni masowego rażenia;
- w układzie resortowym - ^{składy} rezerwy unikalnych surowców niezbędnych do produkcji techniki wojennej/ rudy uranowe, ciężka woda, katalizatory z produkcji chemi-

cznej typu platyny itp. /^{np.}/. ^a Również do grupy obiektów specjalnych można zaliczyć bazy zaopatrzenia w materiały pędne i smary ^(RMN) /MPS/ ^a szczebla centralnego i okręgowego.

II. OBIEKTY KATEGORII I :
=====

Do tej grupy obiektów zaliczyć ^a więc można bazy zaopatrzeniowe szczebli centralnego i wojewódzkiego, zawierające materiały typowo wojskowe i powszechne go użytku ^{Tak nie} oraz specjalne. Według tej klasyfikacji składy z materiałami typowo-wojskowymi, podległe centralnym i okręgowym władzom wojskowym, stanowić będą ^a obiekty kategorii I. Do tej grupy obiektów zaliczyć ^a więc można centralny skład amunicji, uzbrojenia, sprzętu technicznego, intendencki, sprzętu i materiałów medyczno-sanitarnych itp. W ramach okręgów wojskowych pierwszą kategorią obiektów będą ^a składnice o podobnym profilu zawartości, jak w przypadku składów centralnych.

Układ terytorialny i funkcjonalny, dysponuje bazami ^{zawierającym} materiałowymi z zaopatrzeniem powszechnego ^{eg. 07} użytku i specjalnym, wśród których są obiekty o znaczeniu państwowym i s^ojusznicznym, a więc zaliczone do kategorii I. Duży asortyment środków materiałowych tych baz nie pozwala na zestawienie całej listy ^a nomenklaturą, a ^{ach} podane niżej przykłady dadzą możliwość zorientowania się o jakie bazy i jakie środki materiałowe chodzi.

Bazy zaopatrzeniowe wliczone do kategorii I występują na szczeblu centralnym i wojewódzkim. Do kategorii tej zaliczamy:

- w Dziale Zaopatrzenia - centralne składy środków spożywczych/chłodnie, magazyny przetwórcze/, resortowe magazyny surowców i gotowej produkcji przemysłu lekkiego/odzieżowego/, centralne składy opałowe / bez materiałów pędnych/, Urzędy Rezerw Państwowych, wojewódzkie składy hurtowe, przetwórcze i zakłady produkcyjne podległe temu działowi itp.;
- w Dziale Przemysłowym - centralne i wojewódzkie bazy materiałowe/surowce, produkty gotowe/ podległe resortom i przemysłu ciężkiego, chemicznego, górnictwa i energetyki;
- w Dziale Komunikacji - centralne i występujące na obszarze województwa okręgowe bazy materiałowe resortu komunikacji, łączności i żeglugi. Będą to obiekty zawierające ~~w sobie~~ materiały niezbędne do realizowania zamierzeń tego działu, jak np.: skład elementów konstrukcji mostowych, centralny skład środków łączności/ fabryka kabli, telefonów itp./;

- w Dziale Ochrony Ludności - centralne i wojewódzkie bazy z materiałami z dziedziny: służby zdrowia, gospodarki komunalnej, budownictwa i przemysłu materiałów budowlanych itp.;

- w Dziale wewnętrzym - centralne i wojewódzkie obiekty magazynowe zawierające sprzęt i wyposażenie straży ppoż. itp.

Nie oznacza to oczywiście, że wszystkie wymienione obiekty mogą być celem uderzeń bmar przeciwnika. Obiekt tej kategorii, pomimo posiadania materiałów ważnych z punktu widzenia potrzeb operacyjno-ochronnych, lecz powierzchniowo mały i usytuowany w rejonie słabo zagospodarowanym, może w ogóle nie być brany pod uwagę przez przeciwnika. Dlatego też określenie tej kategorii obiektów, że "mogą" lecz nie "muszą" być opłacalnym celem daje podstawę do odpowiedniego zaszeregowania ich przy konkretnych rozpatrywanych sytuacjach. Np. zaszeregowany do tej kategorii okręgowy /DOKP/ skład gotowych elementów trakcyjnych będzie celem opłacalnym, jeżeli przeciwnik w swoim głównym założeniu oddziaływania bmar zdecyduje zniszczyć system trakcji kolejowej i uniemożliwić jego odbudowę.

C. OBIEKTY KATEGORII II

Ilość baz zaopatrzeniowych tej kategorii i ich rozprzestrzenienie do szczebla lokalnego / garnizonowego/ włącznie, pozwala na dowolnie stosowaną zmienność i możliwość odtworzenia zniszczonych zasobów materiałowych w układzie terytorialnym. Bazy zaopatrzeniowe kategorii II występują na szczeblach: województwa / okręgu wojskowego/, powiatu i lokalnym (garnizonowym). Będą to więc obiekty ze sprzętem wojskowym, codziennego użytku i częściowo specjalnym o znaczeniu tylko dla określonego terenu/lokalnym/ nie wpływające na szersze zamierzenia ochronne i ekonomiczne. Do obiektów tych zaliczyć można: wszelkiego typu szpitale (mimo, że charakterem swoim nie odpowiadają warunkom baz zaopatrzeniowych), składy innych środków materiałowych szczebla wojewódzkiego /okręgu wojskowego/ niż wymienione w kategorii I, składy powiatowe i duże lokalne /garnizonowe/. Przykładowo będą to: garnizonowe magazyny sprzętu i materiałów zlokalizowane w obrębie koszar lub też poza nimi /materiały i amunicja/, lokalne magazyny surowców lub gotowych produktów przy zakładach przemysłowych, powiatowe magazyny /handlu hurtowego/ materiałów powszechnego użytku, składy sprzętu i materiałów specjalnych instytucji i placówek resortowych, występujących na szczeblu powiatu i częściowo województwa oraz okręgowe składy materiałów mniej istotnych dla obronności /sprzętu i materiałów kulturalno-oświatowe, topograficzne, kwaterunkowe itp./.

D. OBIEKTY kategorii III

Będą to raczej bazy zaopatrzenia w materiały powszechnego użytku, wykorzystane przez ludność okresowo. Zaliczyć tu można składy urządzeń domowych, wyposażenia wnętrz mieszkalnych i biurowych, magazyny i wytwórnie sprzętu luksusowego /kosmetycznego, zdobniczego itp./, podręczne magazyny warsztatowe oraz wiele innych, których nomenklaturę trudno zestawić w tym omówieniu.

E. KLASYFIKACJA BAZ TRANSPORTOWYCH SAMOCHODOWYCH

W klasyfikacji baz transportowych trudno doszukać się obiektów o znaczeniu specjalnym /strategicznym/. Całość istniejących baz zaliczyć można więc do trzech pozostałych kategorii.

1. Do kategorii I będzie więc można zaliczyć bazy transportowe z ilością 100 i więcej pojazdów mechanicznych, posiadające odpowiednie zaplecze techniczne i personel obsługi. ^{dotyczy} W kategorię ^{nie wliczyć również} tę można wliczyć transport specjalny do przewozu raketowych materiałów ^{niebezpiecznych} pędnych oraz przewozu części lub zalaborowanych ładunków jądrowych. Dla tej kategorii transportu charakterystycznym będzie to, że nawet przy małej ilości stanowić mogą one opłacalny cel uderzeń bmar przeciwnika. Nie są one jednak celem bezwarunkowo zagrożonym.
2. Drugą kategorią ^{nie} obiektów zagrożonych stanowić będą bazy transportowe o pojemności i stanie faktycznym 50-100 samochodów.
3. Trzecia kategoria baz transportowych to te, które dysponują stanem pojazdów mechanicznych poniżej 50 sztuk. ^{samochodów}

Notatka służbowa
=====

z pobytu w województwie krakowskim 9,10,03.1967r.

I. W województwie krakowskim najbardziej zagrożonymi rejonami są:

strefa Wisły, a szczególnie jej górne koryto ze względu na bliskość niecki węglowej oraz miasta Kraków, Tranów, Nowy Sącz, Oświęcim i Tarnowskie Góry. Szczególnie trudne warunki rozśrodkowania istnieją w Krakowie, skąd około 260000 ludności trzeba przeprowadzić na wschodni brzeg Wisły. Według ^{opinii} członków komisji rozśrodkowania - przedsięwzięcie to będzie miało zasadnicze znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa ludności, ^{prezidentie, nie} ale ~~istnieje~~ ^{niebezpieczeństwo} ~~niebezpieczeństwo~~ ^{żywności} żywności. ^{em} Problemy demograficzne w województwie nie istnieją. ^{em} Problem w Krakowie ^{em} stanowi ^{jest} ~~klęskę~~ ^{klęskę} dość liczny w mieście, którego ^{klęskę} dotychczas nie brano pod uwagę, ^{pracy} planując ^{owaniu} rozśrodkowanie.

II. WKO jest koncepcyjnym szczeblem planowania. ~~On~~ ^{precyzyjnie} określa ~~ośrodki~~ ^{ośrodki} zagrożone, typuje grupy ludności i osoby podlegające rozśrodkowaniu. Na podstawie tych danych zagrożone miasta ~~uprzedzające~~ ^{precyzyjnie} dalsze planowanie WKO, ustalając ilości osób. na podstawie statystyki i wywiadów prowadzonych w Urzędach Stanu Cywilnego, Szkołach, zakładach pracy, szpitalach, ośrodkach opiekuńczych itp. ~~które~~ ^{które} dadzą najbardziej zbliżone cyfry, rozłożone na rejony rozśrodkowania. Na podstawie tych danych Komitety Blokowe przygotowują karty ewakuacyjne, a WKO prowadzi dalsze planowanie. Planowanie to polega na określeniu kierunków rozśrodkowania i rejonów przyjęcia w powiatach. Na podstawie danych dotyczących możliwości kwaterek w powiatach i poprzednio zebranych danych ^{nie} opracowuje ^{nie} plan rozśrodkowania województwa. Zasadniczym dokumentem tego planu jest mapa z naniesionymi obszarami zagrożonymi, podziałem tych obszarów na rejony rozśrodkowania, z kierunkami i drogami ^{zadania} prowadzącymi z tych rejonów do powiatów przyjmujących ludność. Na mapie tej ~~są~~ ^{są} punkty zbiórki, punkty załadowania, rejony rozdzielcze i sposób zabezpieczenia rozśrodkowania. Oprócz mapy ^{zadania} sporządza się następujące tabele:

1. Plan wykorzystania rezerw kwaterek, zawierający następujące rubryki: ~~•~~ nazwa powiatu, ~~•~~ maksymalna ilość osób / biorąc $4m^2$ na osobę/, ~~•~~ wyłączona ilość kwater, ~~•~~ faktyczna ^{nie} możliwość zakwaterowania, ~~•~~ ilość osób ^{nie} przyjmowana przez powiat, ~~•~~ procent wzrostu gęstości zaludnienia, ilość osób po zakończeniu rozśrodkowania ;

2. Plan organizacji punktów załadowania / zbiórki/ i rejonów rozdzielczych z następującymi rubrykami: - miasto rozśrodkowujące, - ilość osób, - powiat docelowy, - ilość osób do zakwaterowania w powiecie, - rodzaj transportu, - ilość osób do przewiezienia, - punkt załadunku / zbiórki/ - rejon rozdzielczy, - trasa;
3. Zestawienie ludności do rozśrodkowania z rubrykami: - miasto rozśrodkowujące - ogólna ilość mieszkańców, - ludność ^{rozśrodkowania} nie podlegająca, - ludność rozśrodkowywana z podziałem na dzieci, opiekunów straców itp, - razem, - rejon przyjęcia - czas przegięgu rozśrodkowania.

Kwestię przyjęcia ludności z wok. katowickiego przeprowadza się na tych samych zasadach co ludności z własnego województwa. WKO wydaje wytyczne i wyciągi ze swych planów a ^{do} PKO przyjmuje. Normy zakwaterowania w woj. krakowskim ^{przyjęto następujące:} 7 m² dla gospodarzy i 4 m² dla przybywających.

III. Według opinii komisji rozśrodkowania, podstawy prawne wspólne dla całego kraju powinien opracować KOK, on też powinien ^gppwziąć decyzję i ogłosić sygnał do rozśrodkowania. W województwie krakowskim ze szczebla WKO wydano Uchwałę w sprawie organizacji przygotowania rozśrodkowania ludności ^{oraz} ~~o~~ Dyrektywę Przewodniczącego WKO w tej sprawie.

Przewodniczący

Notatka służbowa

z pobytu w WSzW Lublin w dniach 9-10.02.67 r.

Problem zainteresowania - zaopatrywanie i obsługa rozśrodkowanej ludności.

Źródła informacji - osobisty kontakt z pracownikami WSzW;
- dokumentacja ćwiczebna.

Uzyskane informacje:

1. Przyjmuje się ogólną koncepcję, że ludność rozśrodkowana musi przez pierwsze trzy dni żywić się samodzielnie. W związku z tym zachodzi konieczność posiadania przez ludność ^{ta} odpowiednich zapasów. Żywnienie zbiorowe może być zorganizowane ewentualnie po trzech dniach i to w ograniczonym zakresie. Wynika to z trudności nagromadzenia odpowiednich zapasów, posiadania właściwych pomieszczeń i urządzeń oraz obsługi.
2. W dokumentacji ćwiczebnej zestawiono próbnie należność żywniową dla stanów osobowych jednostek OT układu terytorialnego. ~~Tak więc~~ zakłada się, że osoby opuszczające rejon zagrożony, a przewidywane organizacyjnie do jednego z wielu oddziałów OT układu terytorialnego, otrzymają centralnie wyżywienie.

ppłk dypl. Fr. MAŁECKI

Notatka służbowa

z pobytu w WSzW Bydgoszcz w dniach 21-21.02.67r.

Problem zainteresowania - zaopatrywanie i obsługa rozśrodkowywanej ludności;

Źródła informacji - osobisty kontakt z pracownikami WSzW i WKO;
- dokumentacja ćwiczebna.

Uzyskane informacje:

1. Organizowane rejon~~y~~ rozdzielcze dysponować powinny personelem i środkami zapewniającymi pomoc medyczną, zaopatrzeniową i inną.
2. ^{Grzeżdźce się,} Wyznaczanie na trasach rozśrodkowania ośrodków zdrowia i punktów zbiorowego żywienia w celu zabezpieczenia rozśrodkowywanej ludności.
3. Ludności rozśrodkowywanej znajdującej się w rejonach zbiórek, rejonach zakładowych, na trasach rozśrodkowania, ^Wrejonach rozdzielczych oraz w nowych rejonach rozmieszczenia planuje się zapewnić: pomoc medyczno sanitarną, zbiorowe żywienie i punkty zaopatrywania w artykuły pierwszej potrzeby. W rejonach zakwaterowania (po rozśrodkowaniu) planuje się dostarczyć ludności niezbędne zapasy środków spożywczych oraz zorganizować stałą pomoc med^{yczną} - sanit^{arną}.
4. ^{Grzeżdźce się,} W porozumieniu z Komisją Rezerw, zagwarantowanie potrzebnych ilości paliwa dla transportu rozśrodkowania/i zgromadzenia (zmagazynowania/ go w składach instytucji i przedsiębiorstw. ²⁹⁰
5. Na terenie województwa są zinwentaryzowane odpowiednie obiekty jako punkty ~~masowego~~ żywienia oraz znane są wielkości ich możliwości usługow^eych.
6. Złożono odpowiednie zapotrzebowanie na określoną ilość kuchni polowych oraz piekarń ruchomych. W rejonach ustalonych planami jako końcowe ^{ych} etapy ^{ON} rozśrodkowania dysponuje się już pewną ilością kuchni polowych dla zorganizowania żywienia zbiorowego.

7. ~~Na~~ ^{ludności} transportem kolejowym ⁴⁴ przy rozśrodkowaniu, nie przewiduje się żywienia centralnego, to samo przy rozśrodkowaniu ⁴ transportem samochodowym.
8. ~~W~~ ^{ów} rejonach załadowczych ~~na~~ obrzeżach planuje się ruchome punkty żywnościowe /przy użyciu kuchni polowych/, zaopatrujące ludność w gorącą kawę, wodę na herbatę, ewentualnie mleko.
9. Zakłada się, że każda ^{rozśrodkowywana osoba} ~~osoba~~ ^{która} wychodzi z domu ma zabrać ze sobą prowiant na 2-3 dni. Przy rozśrodkowywaniu domów starców i ^{placówek} ~~in~~ podobnych zachodzi konieczność zorganizowania wydania paczek żywnościowych, ewentualnie zabranie centralne prowiantu na stan rozśrodkowywanych.
10. Zaopatrywanie w punktach rozdzielczych ^{będzie} organizowane przez Dział Zaopatrzenia.

ppłk dypl. Fr. MAŁECKI

Notatka służbowa

z pobytu w WSzW Szczecin w dniach 23-24.02.67 r.

Problem zainteresowania - całość zagadnień dotyczących rozśrodkowania.

Źródła informacji - osobisty kontakt z pracownikami WSzW i WKO;
- dokumentacja ćwiczebna.

Uzyskane informacje:

1. Planuje się rozśrodkowanie ludności wg. dzielnicowego podziału,

Przy specyfice położenia geograficznego Szczecina, zachodzi konieczność wykorzystania transportu wodnego i zorganizowania przerzutu ludności na dwóch przeprawach. Ustalono ogólny wzór tabelarycznego planu rozśrodkowania, ujmujący następujące rubryki:

- dzielnica;
- ilość mieszkańców;
- ogółem do rozśrodkowania;
- przyjmują powiaty;
- ilość wolnych miejsc w powiecie.

W zakładanych do wykorzystania przeprawach planuje się *użyć:*

- przeprawa* nr 1 - 8 statków o możliwości przewozu w ciągu jednej godziny - 1600 ^{osób} ludzi, w ^{ciągu 12} dwanaście godzin - 19.200 ^{osób} osób, w ^{ciągu} 24 godz. - 38.400;
- przeprawa* nr 2 - 7 statków, 2 holowniki i 6 barek o możliwości w ^{ciągu} 1 godz. - 3.800 ^{osób} osób; w ^{ciągu} 12 godz. - 45.600, w ^{ciągu} 24 godz. - 91.200 osób.

W ogólnym planowaniu przeważa rezerwa miejsc do rozśrodkowania wtórnego.

2. Uzupełnieniem zasadniczego planu są plany szczegółowe, dotyczące wykorzystania transportu kolejowego i drogowego.

Tabela ujmująca te zagadnienia ^{zawiera} wygląda następująco ^{dane:}

a/ Rozśrodkowanie transportem kolejowym:

- dzielnica;
- ilość osób przewidywanych do rozśrodkowania;
- stacja załadownicza;
- stacja wyładownicza;
- ilość wagonów;
- ilość pociągów w ciągu pierwszej doby;

- ilość osób w jednym składzie pociągu;
- ilość osób przewiezionych w pierwszej dobie;
- ilość pociągów do przewiezienia ludności;
- czas przewozu wszystkich ludzi (w godzinach);
- ^{czas}podstawienie pierwszego składu pociągu od zarządzenia rozstr. ^{odkrowania}

b/ Rozsrodkowanie transportem kołowym:

- dzielnica;
- ilość osób do rozsrodkowania;
- miejsca załadowania;
- miejsce wyładowania;
- ilość autobusów;
- ilość samochodów ciężarowych;
- ilość ciągników z przyczepami;
- ilość osób przewiezionych w ciągu pierwszej doby;
- czas przewozu wszystkich ludzi (w godzinach).

3. Na planie graficznym /mapie/, oznaczono między innymi, znakami umownymi punkty zaopatrywania i obsługi, zakładając tworzenie ruchomych punktów żywienia i sanitarnych oraz wykorzystanie stałych punktów medycznych w toku rozsrodkowania.
4. Zakłada się, że planowaniem zajmują się między innymi: kierownik punktu przyjęcia ludności w powiecie, dowódca przeprawy oraz kierownik punktu załadowczego.
5. ^{Dojście} Kierowanie ludności z kierunku północnego do rejonu przepraw musi odbywać się z wykorzystaniem dla części ludności, mostu ^{przez} w mieście.
6. Rozsrodkowanie dzieli się na dwa etapy oraz dodatkowo ^{na} rozsrodkowanie wtórne, obejmujące ludność z rejonów uderzeń bombar, a wymagającą pomocy med.-sanit. i dezaktywacji.
7. Istnieje problem przyjęcia ludności z zachodu i przewidywanie dalszego rozsrodkowania na tereny województwa koszalińskiego.
8. Na kierunku przepraw południowych planuje się organizowanie punktów przeprawowych, przy pomocy miejscowych środków, dla ludności rozsrodkowanej z zachodu. ^{istnieje} Konieczność organizowania punktów regulacji ruchu i punktów kierowania ^{rozstr. odkrowaniem} ludności obcokrajowej.
9. Część opisowa ~~do~~ planu rozsrodkowania ludności obejmuje:

- a/ Cele rozśrodkowania;
- b/ Zagrożenie - możliwość prawdopodobnego oddziaływania npla na obszar województwa /obiekty i ich krótka charakterystyka, możliwe zniszczenia/;
- c/ ^{któ}Podlega rozśrodkowaniu;
- d/ Zasady ogólne rozśrodkowania /^{dwie}II fazy - co ^{każda obejmuje,}w której, druga faza na dwa etapy i dotyczy ludności/:
- Na drogach przesunięcia wyznaczyć: rejony zbiórek /ich określenie i umiejscowienie/, etapowe punkty rozśrodkowania, punkty zmiany transportu, np. z wodnego na lądowy/, końcowe punkty rozśrodkowania;
 - Sposób powiadamiania;
 - Zabezpieczenie rozśrodkowania: ochrona porządku i bezpieczeństwa poszczególnych punktów, drogi i transport, zaopatrywanie żywnościowe /napoje gorące w rejonach zbiórek i etapowych punktach, ludność winna posiadać zaopatrzenie na 2-3 dni z własnych zasobów oraz posiadać odpowiednie dokumenty uprawniające do otrzymania kart zaopatrzenia/, zabezpieczenie medyczno-sanitarne /punkty pomocy w poszczególnych punktach, organizacja patroli sanitarnych oraz opieki medycznej ludności rozśrodkowywanej/.
 - Zasady zakwaterowania:
Dzielnicowe Zarządy Budynków Mieszkalnych sporządzają ilościowe zestawienia grup osób przewidywanych do rozśrodkowania. WKO i PKO dokonuje kalkulacji możliwości i warunków zakwaterowania przy przyjęciu zasad, że rodziny nie mogą być rozdzielane, a osoby samotne tej samej płci mogą być zakwaterowane w jednej izbie.
Dozwolone wykorzystywanie kuchni właściciela przez dokwaterowanych.
- Jako załączniki do części opisowej:
- zestawienie ludności i możliwości zakwaterowania;
 - plan rozśrodkowania szkół i zakładów opiekuńczych;
 - wykaz masy towarowej do rozśrodkowania: skąd, rodzaj zapasów, ilość, kierunek rozśrodkowania, ilość;
 - zestawienie danych do rozśrodkowania ludności: numer punktów przeprawowych, punkt załadowniczy na środki przeprawowe, odległość w km od przystani załadowniczej do wyładowniczej, punkt wyładowania ze środków przeprawowych, rodzaj i ilość środków przeprawowych, ilość ludzi przewidywanych do przeprawy, długość drogi z punktu wyładow-

czego do powiatowego punktu przyjęcia ludności /PPPL/, stacja kolejowa załadowania ludności, stacja kolejowa wyładowania ludności;

- zestawienie możliwości środków przepławowych;
- plan schronienia zabytków kultury i sztuki.

10. Wzór karty ewakuacyjnej składa się z trzech części /dwóch zasadniczych i dodatkowych kuponów uprawniających do korzystania z transportu i żywności/.

ppłk dypl. Fr. MAŁECKI

Notatka służbowa

z pobytu w WSzW Katowice w dniach 7-8.03.67 r.

Problem zainteresowania - zaopatrywanie i obsługa rozśrodkowanej ludności.

Źródła informacji - osobisty kontakt z pracownikami WSzW i WKO;
- dokumentacja ćwiczebna.

Uzyskane informacje:

1. Planuje się, aby ludność wychodząca z rejonów zagrożonych otrzymała żywność na okres trzech dni. W toku rozśrodkowania ma być organizowane żywienie na trasie.
2. Zakłada się, że w rejonach poza województwem środki żywnościowe dla przybyłej ludności planuje i zabezpiecza województwo przyjmujące. Ludność nie musi brać ze sobą żywności.
3. Żywienie na trasach systemem ruchomych punktów żywnościowych na bazie (3-4 osoby personelu z ~~du~~ kuchnią polową).
Ten system stosuje się tylko w granicach rozpatrywanego województwa.
4. Planuje się wydawanie paczek żywnościowych w rejonie zakwaterowania, a nie jak wydaje się logiczniejszym - w rejonie zakładowania.

ppłk dypl. Fr. MAŁECKI

Notatka służbowa

z pobytu w Stołecznym Sztapie Wojskowym w dniach 20-21.01.67r.

Problem zainteresowania - zaopatrywanie i obsługa ludności rozśrodkowanej.

Źródła informacji - osobisty kontakt z pracownikami St.Sz.W. i WKO;
- dokumentacja z ćwiczeń "MAZOWSZE" 1963 r.;
- dokumentacja z ćwiczeń "STRUGA" - 1966 r.

Uzyskane informacje:

1. Problemem do rozwiązania jest organizacja żywienia na punktach zbornych. Nie ustalono, czy organizować żywienie centralnie, czy też zobowiązać, wychodzącą ze swoich rejonów zamieszkania, ludność do zabrania odpowiednich zapasów. Należy w drugim przypadku ustalić co ma być zabrane i na jaki okres czasu.
2. W kartach ewakuacyjnych muszą być kupony do korzystania z wyżywienia jednorazowego na wytypowanych do żywienia punktach w toku rozśrodkowania.
3. Problem zaopatrywania w gorącą strawę może nastąpić w przypadku rozśrodkowania na dalsze odległości. Zakładany w ćwiczeniu "MAZOWSZE" czas trwania rozśrodkowania - 3 doby zmusza do rozwiązania tego problemu. W ćwiczeniu tym do zapewnienia żywienia ludności w rejonach zbiórek zobowiązany został kierownik Działu Zaopatrzenia WKO.
4. Problem opieki medyczno-sanitarnej ujęty został w jednym z punktów "Instrukcji dla punktów załadunku", gdzie jest mowa o wyznaczeniu personelu med.-sanit. Nie spotkano w przeglądanej dokumentacji zadań dla tego personelu w rejonie punktów załadunku. W "Instrukcji dla punktów informacyjnych" brak jest jakiegokolwiek wzmianki o informowaniu ludności w zakresie zaopatrywania i obsługi na czas rozśrodkowania i po nim.
5. W udostępnionym wzorze "Karty rejestracyjno-ewakuacyjnej" jest ⁵⁹ dwa kupony żywnościowe. Przy założeniu trzydniowej ewakuacji, a nawet krótszej i konieczności "zagospodarowania" się w nowym miejscu, ilość kuponów wydaje się za małą.

6. Na mapie - planie rozśrodkowania i ^{części} uzupełniającej, pokazującej rejony przyjęcia, ludności nie ma oznaczeń graficznych, bądź też opisowych, ^{widocznych} pokazujących przyjęty system organizacji zaopatrywania i obsługi akcji rozśrodkowania.
7. Uzyskano informacje o lokalnej bazie zaopatrzeniowej Warszawy, która wygląda następująco:
- sklepy-4314, punkty sprzedaży detalicznej-1723;
 - zakłady gastronomiczne-895, w tym 194 stołówki;
 - piekarnie-115 o zdolności produkcyjnej na dobę 356 ton;
 - magazyny hurtowe artykułów spożywczych-226;
 - bazy transportowe handlu-7 o stanie 1070 samochodów ciężarowych i furgonów.
- Dane te nie ^{mogą być} są praktycznie do wykorzystania przy planowaniu zaopatrywania, ^{chyba} jedynie przy rozpatrywaniu punktów załadowczych i organizowaniu zaopatrywania, wychodzącej z obrębu miasta, ludności w paczki żywnościowe. Uzupełnieniem tych danych powinna być pula materiałowa w poszczególnych dzielnicach, ADM i rejonach punktów załadowczych, ^{ogólna} dająca podstawę ^{ob} wyliczeń ^{lub} czy planowania jaka ilość ludności będzie miała pokrycie w środkach materiałowych.
8. W dokumentacji z ćwiczeń "STRUGA" próbnie ustalono dzienne zużycie podstawowych artykułów spożywczych na 1 osobę w kg., które przedstawia się następująco:
- pieczywo 0,3;
 - mąka, kasze, makaron 0,06;
 - cukier 0,09;
 - tłuszcze zwierzęce i roślinne 0,05;
 - mięso, wędliny, drób, ryby 0,22;
 - jaja 1 sztuka na 2 doby;
 - mleko 0,26 litra;
 - papierosy 8 sztuk;
 - ziemniaki i warzywa 0,5.

Zasadniczym błędnym założeniem ^{jest tu} w tym ujęciu to brak zróżnicowania norm dla poszczególnych grup ludności przeznaczonej do rozśrodkowania. Inne normy i środki spożywcze potrzebne są dla niemowląt, dzieci i młodzieży do lat 16, inne dla osób starszych /przy zróżnicowaniu kobiet i mężczyzn/, a jeszcze inne dla ludzi w pełni sprawnych fizycznie.

9. W tej samej dokumentacji ćwiczebnej założono żywienie ludności rozśrodkowywanej na trasie ewakuacji. Planowano wydawanie gorącej strawy, napoi oraz mleka dla dzieci. Założono również wydanie paczek żywnościowych przed rozpoczęciem rozśrodkowania. Paczki te uprzednio przygotowane o wadze od 2 do 3 kg i przeciętnej wartości 110-150 zł.

Błędne ^{sz}założenia ^{odnośnie} dwukrotnego żywienia /paczki i gorąca strawa/ jak również określenie kosztów paczki. W odniesieniu do paczek żywnościowych raczej powinna być ustalona ich zawartość bez ^{zaglądu} oglądania się na koszt.

ppłk dypl. Fr. MAŁECKI

Notatka służbowa

z pobytu w WSzW Warszawa w dniach 3-4.02.67 r.

Problem zainteresowania - zaopatrywanie i obsługa rozśrodkowywanej ludności.

Źródła informacji - osobisty kontakt z pracownikami WSzW i WKO;
- dokumentacja z ćwiczenia "PODLASIE" 1963 r.

Uzyskane informacje:

1. Problem wyżywienia ludności planuje się ^{rozmiar} w oparciu o rejony rozdzielcze, punkty przyjęć i wyładunków oraz na trasie przemarszu. Brak jednak szczegółowego rozpracowania, które pozwoliłoby zorientować się w jakim zakresie, w poszczególnych etapach rozśrodkowania, będzie udzielana pomoc żywnościowa.
2. Z udostępnionego projektu "Regulaminu organizacji punktów rozdzielczych" wynika, że w składzie osobowym personelu tego punktu znajduje się pomocnik kierownika punktu do spraw zaopatrywania i wyżywienia oraz pomocnik kierownika do spraw zakwaterowania i pierwszej pomocy. Brak jest dalszego rozwinięcia organizacji, tj. zadań poszczególnych ^{osób} funkcyjnych, ~~osób~~, a tylko krótko w treści mówi się o opiece med.-sanit. i wyżywieniu w oparciu o bazę żywnościową miejscowych magazynów.
3. ^{Organizacja tego} Rejonu załadowczy ^a omówiony jest w "Ogólnych zasadach" z załączonym schematem ogólnym organizacji takiego rejonu. Przewiduje się między innymi w ramach rejonu załadowczego zorganizowanie punktu zaopatrywania w żywność, odzież i inne środki. Wskazano na schemacie konieczność posiadania odpowiedniego zaplecza i magazynu wydawczego. Z układu tego i zakresu działalności niejsaną jest sprawą wydawania odzieży dla rozśrodkowywanej ludności, która przecież na punkcie tym znalazła się wprost z domu. Te przedmioty zaopatrzenia winny być wydawane przy rozśrodkowaniu wtórnym, przy stwierdzeniu wysokiej dawki napromienienia odzieży użytkownika.
4. W rejonie rozdzielczym przewiduje się punkt doraźnego zaopatrywania w niezbędne środki materiałowe i żywność. Wydaje się, że jest to słuszne rozwiązanie, bo na trasie rozśrodkowania mogą być różne warunki, powodujące utratę zasadniczych, nie-

zbędnych przedmiotów, zabranych ze sobą przez ludność rozśrodkowywaną.

5. W dokumentach ćwiczenia "PODLASIE" założono udział w opracowaniu planu rozśrodkowania przedstawicieli różnych działów, a między innymi i Działu Zaopatrzenia.
6. Z relacji ustnej przedstawiciela Działu Zaopatrzenia ustalono następujące problemy związane z rozśrodkowaniem ludności:
 - w rozśrodkowaniu występuje problem posiadania odpowiedniej ilości kuchni polowych i piekarni;
 - stan zasobów materiałowych, ~~posiadanych przez teren~~^{ie}, jest wystarczający. Zapasy są rozłożone zgodnie z potrzebami. Bazowanie przebiega na podstawowych komórkach organizacyjnych jakimi są Gminne Spółdzielnie, z których każda posiada odpowiednie zapasy i personel;
 - mimo tego, stała sieć dystrybucyjna nie ~~da rady~~ ^{jest w stanie} zaopatrzyć rozśrodkowaną ludność w gorącą strawę;
 - istnieje konieczność zorganizowania ruchomych punktów żywienia na bazie transportu rolniczego /ciągniki/, który w promieniu 1 km jest w stanie dowieźć gorącą strawę;
 - przewiduje się na bazie handlu warszawskiego przygotować paczki z suchym prowiantem na 1 dzień /dla 600 tys. ⁰³⁰⁶./; - jest możliwość zrealizowania tego;
 - zakłada się wykorzystanie parników pobielanych /zamiast kuchni polowych/ do zorganizowania punktów żywienia /zapasy nowych wynoszą około 3000 szt. o pojemności ~~wkxkx~~ 100 i 200 litrów/; Wyżywienie gorące na trasie polegałoby na przygotowaniu i wydaniu zupy i herbaty, a dla dzieci i chorych - mleka;
 - w rejonach docelowych wydawanie surowców do przygotowywania indywidualnie posiłków - bez ograniczenia żywienia centralnego
 - dotychczasowe usytuowanie piekarni zmusza do organizowania dowozu pieczywa w granicach do 20 km, co wiąże się z transportem, który musi być uwzględniony przy planowaniu całości rozśrodkowania;
 - ogólne nastawienie się na decentralizację kierowania sprawami zaopatrzenia.

ppłk dypl. Fr. MAŁECKI

NOTATKA SZUŻBOWA

z pobytu w Stołecznej Radzie Narodowej w dniach 20-21.01.67 r.
i 7.06.1967 r.

I. M.st. Warszawa, ~~jako takie~~, jest zagrożone wszelkiego rodzaju oddziaływaniem nieprzyjaciela. Dlatego rozśrodkowanie „zbędnej” ludności miasta posiada zasadniczy wpływ na zmniejszenie skutków jego uderzeń. Ponieważ miasto nie ma zaplecza na obszarze którego można by rozmieścić rozśrodkowaną ludność, ~~ani~~ nie ma także podstaw prawnych czy ustaleń dyrektywnych, nakazujących przyjęcie ludności z Warszawy przez województwa posiadające odpowiednie rezerwy kwaterunkowe, na drodze ^{przejemnego} wojennego uzgodnienia uzyskano kwatery na następujące ilości ludzi:

w woj. Warszawskim
w woj. białostockim
w woj. lubelskim
w woj. olsztyńskim

Województwa te leżą po wschodniej stronie Wisły, ^{podczas} gdy grodzielnie i ludności miasta jest po stronie zachodniej. Województwa łódzkie, kieleckie i bydgoskie odpowiedziały odmownie na prośbę m.st. Warszawy, ze względu na przyjmowanie ludności z innych województw. Problemem w mieście są przeprawy na wsch. brzeg Wisły, ponieważ grupa ludzi zajmujących się rozśrodkowaniem ludności zdaje sobie sprawę z tego, że mosty mogą być zajęte już w okresie bezpośredniego zagrożenia bezpieczeństwa PRL. Istnieje TOPłowski plan rozśrodkowania, który może być podstawą przeprowadzenia rozśrodkowania ludności, ale jest ona nie w pełni aktualny i przygotowuje się dane do opracowania nowego.

II. Istniejący plan jak i przygotowany ^{yn} opracowywane są metodami tradycyjnymi. Jako podstawę bierze się pojemność przydzielonych w województwach rejonów i w stosunku do nich odpowiednie ilości przydziela się dzielnicowym rądom narodowym, które mają określić grupy ludności i osób podlegających rozśrodkowaniu. Miasto spotyka się z trudnościami, ponieważ w typowaniu tym nie ma wpływu na centralne urzędy i instytucje ~~i nie zdaje sobie sprawy z tych urzędów i instytucji~~ oraz w jakim stanie podlegają rozśrodkowaniu. Typowaniem i

i ewakuacją ludności zajmować się będzie ADM i współpracujące z nimi Komitety Osiedlowe. Jednakże nie obejmują one posesji prywatnych.

Rozsrodkowanie przewiduje się prowadzić w dwóch etapach. Za pierwszy etap-tj. z miasta do punktów zbiórki i punktów załadowania odpowiadał^{niadec}by m.st. Warszawy, za drugiej woj. warszawskie w swoich granicach i województwa przyjmują^{em} w swoich. Wyprowadzenie ludności z miasta przewiduje się w ciągu pierwszej doby, chociaż grupa ludzi ^{em}zajmujących się tym ^{em}zagadnieniem ^{em}tego podchodzi^{em} dość sceptycznie.

III. Według opinii przedstawicieli Stołecznej Rady Narodowej podstawy prawne, a szczególnie współdziałalności między równorzędnymi part^{em}terami powinien opracować Komitet Obrony Kraju. W jego gestii wyłącznie także powinno być powzięcie decyzji i ogłoszenie sygnału do rozsrodkowania.

Podstawowym szczeblem planującym w Warszawie jest Stołeczna Rada Narodowa a szczeblem wykonawczym-dzielnicowe rady narodowe.

Krzysztof Kawecki

NOTATKA SŁUŻBOWA

z pobytu w woj. Gdańskim w dniach 23-24.02.1967 r.

- I. W woj. gdańskim szczególnie zagrożone jest Trojmiasto, Elbląg i Tczew. Miasta te poza Tczewem leżą albo nad morzem, albo blisko jego brzegu. Rozsrodkowanie nie może być prowadzone promieniście, a od morza. Tereny nadmorskie nie mogą być wykorzystane na zakwaterowanie ludzi. Na Żuławach także nie można zakwaterować rozsrodkowanej ludności, ponieważ mogą być one, w wypadku zniszczenia tam, zalane. Idące w kierunku południowym drogi rozsrodkowania krzyżują się ^z dofrontowymi drogami tranzytowymi. Ponieważ ludność rozsrodkowana nie może się pomieścić na obszarze woj. gdańskiego, uzgania się możliwość zakwaterowania części rozsrodkowanej na terytoriach województw koszalińskiego, olsztyńskiego i bydgoskiego. Trudność ewakuacji do województwa olsztyńskiego wynika także z konieczności przekraczania Wisły. Mimo tego, że w województwie nie istnieje niedobór wody, studnie są płytkie i stare, wymagające pogłębienia i przykrycia.
- II. Planuje się rozsrodkowanie około 50% ludności miast zagrożonych. Planowanie prowadzi się na ogólnych zasadach opracowanych przez TOPL. Szczegółem koncepcyjnym jest WKO, szczegółami wykonywaczymi są PKO. Rejony rozsrodkowania typuje się na podstawie ogólnego metrażu kwater ^{według danych} na podstawie ~~ostatniego~~ roku obliczeniowego. Dla woj. gdańskiego jako normę przyjmuje się $4m^2$ powierzchni mieszkalnej na osobę. Jako rezerwę pozostawia się tylko pomieszczenia mieszkalne. Do rozsrodkowania typuje się następujące grupy ludności: dzieci do lat 15 wraz z opiekunami, kobiety powyżej 60 i mężczyzn powyżej 65 roku życia, kaleki, chorych, starców i osoby uprzywilejowane. Typowanie ludności do rozsrodkowania nie zostało przeprowadzone, stąd bryk² dogłębnego rozeznania. Komisja rozsrodkowania wyobraża sobie, że ADM sporządzać będą listy osób i karty ewakuacyjne, ale po sporządzeniu przez zakłady pracy bilansu potrzeb dodatkowych pracowników na okres wojny.
- Rosrodkowanie zamierza się prowadzić w dwóch etapach: miasto zagrożone - punkt załadowania albo zbiórki, punkt załadowania czy zbiórki - rejon rozdzielczy - punkt docelowy. Za pierwszy etap odpowiada miasto rozsrodkowane^{ujące}, za drugi etap powiaty, przez które przechodzą trasy rozsrodkowania oraz powiaty przyjmujące ludność.

Na czas rozśrodkowania służba żywnościowa ma zaopatrzyć cały stan osobowy rozśrodkowanych w paczki żywnościowe, wydawane w punktach zbiórki i załadowania. Czas niezbędnym na przygotowanie tych paczek wynosi dziesięć dni. Na punktach etapowych służba socjalna PCK organizuje wydawanie gorącej wody oraz mleka dla niemowląt. W miejscach rozlokowania ludności w województwie gdańskim piekarnie są w stanie zaopatrzyć całą ludność w pieczywo, ale przy zmniejszonych normach, bez przestojów i konserwacji pieców. Zaopatrzenie w odzież jest wystarczające. Rozśrodkowanie lokalne mają prowadzić zakłady produkcyjne ^{w odniesieniu do} dla zmian odpoczywających ~~swych~~ załóg w rejon, znajdujące się w prawdopodobnych czwartych strefach rażenia.

III. Według członków komisji rozśrodkowania, KOK powinien ustalić podstawy prawne rozśrodkowania, on też powinien powziąć decyzję i ogłosić sygnał do rozśrodkowania. Województwo ^{powinno potwierdzić} natomiast ~~publować~~ ten sygnał przez lokalną radiostację, radiowęzły i obwieszczenia.

Czesław Kowalczyk

NOTATKA SŁUŻBOWA

z pobytu w woj. Bydgoskim w dniach 21 - 22.02.1967 r.

- I. W województwie bydgoskim za zagrożone uważa się miasta: Bydgoszcz, Toruń, Grudziądz, Włocławek, Inowrocław i Chojnice. Do rozśrodkowania przewiduje się średnio 55 % mieszkańców tych miast. Według poglądów komisji rozśrodkowania, przedsięwzięcie to spełni swoje zadanie ale w mieście pozostają najsilniejsi ludzie, którzy skazani są, w wypadku uderzenia, na zagładę. Województwo, podobnie jak województwo warszawskie podzielone jest przez Wisłę, Brdyujście, Kanałem Notecki i Noteć na trzy części i zasadniczą trudność widzi się w przeprawach. Na obszar województwa ma być rozśrodkowana część ludności z woj. gdańskiego. Województwo bydgoskie zagadza się na przyjęcie 10.000 ludzi, województwo gdańskie pragnie umieścić tam znacznie większą ilość.
- II. Ogólne metody planowania stosowane są jak w woj. warszawskim. Podstawowym planem jest plan graficzny i tabele. Konceptyjnym szczeblem planowania jest województwo, wykonawczym - powiat. Jako jednostkę kalkulacyjną zakwaterowania przyjmuje się izbę. Zagęszczenie pop. rozśrodkowaniu, w zależności od rejonu, wyniesie 2,3÷3 osób na izbę. Miasta rozśrodkowane dzieli się na rejonów rozśrodkowania, obejmujące dwie do trzech ADM. Ich zadaniem jest przygotowanie i aktualizacja kart rozśrodkowania oraz uruchomienie punktów informacyjnych. Rejon rozśrodkowania wyprowadza na kierunek rozśrodkowania, na którym poza trzecią strefą rażenia rozmieszczone są punkty zbiórki i punkty załadowania. Stąd ludność kierowana jest do rejonów rozdzielczych na obszarze powiatów przyjmujących. Miasto rozśrodkowujące odpowiada za przesunięcie ludności do rejonów rozdzielczych. Rejonów rozdzielcze organizują powiaty przyjmujące i one odpowiadają za przesunięcie ludności stąd do punktów docelowych. Przewiduje się rozśrodkować dzieci do lat 15, niepracujące matki, niezatrudnionych w produkcji oraz domy dziecka, domy starców, szpitale, sanatoria itp.

Każdy z rozśrodkowywanych^{osób} otrzymuje kartę ewakuacyjną, która składa się z trzech części. Pierwszą część pozostawia^{51P} w rejonie rozśrodkowania albo w jego punkcie informacyjnym, drugą część pozostawia^{51P} w rejonie rozdzielczym a trzecia część stanowi dla niego dowód osobisty i podstawę zaopatrzenia. Ludność przewiduje się wyprowadzić z miast w ciągu jednej doby a zakończenie rozśrodkowania⁴⁶ od 38 do 48 godzin^{51P} od chwili ogłoszenia sygnału. *w ciągu*

III. ^d Decyzję do rozpoczęcia rozśrodkowania powinien podjąć KOK, według członków komisji rozśrodkowania KOK.

W wypadku zaskoczenia może-WKO. Sygnał do rozśrodkowania zamierza się ogłosić przy pomocy radiofonii przewodowej i samochodów propagandowych a zdublować przy pomocy prasy i obwieszczeń.

Lokalna radiostacja może być użyta w wypadku ogłoszenia sygnału dla województw bydgoskiego i poznańskiego, ponieważ program ze studia w Bydgoszczy przesyłany jest do nadajnika w Poznaniu.

Radiostacja lokalna Toruń⁴ jest zdemontowana.

IV. Na ogólną ilość ludności 1837000, dzieci stanowią 700000, a osoby powyżej wieku produkcyjnego 400000.

Rozśrodkowaniem lokalnym nie zajmowano się. Mają się tym zająć zakłady pracy.

Prezans Karolak

N o t a t k a s ł u ż b o w a
=====

z pobytu w WSzW L u b l i n

Rozsrodkowanie ludności z miast: Lublina, Białej Podlaski, Chełma, Puław, Dębłina napotyka na szereg trudności: gdyż

- województwo Lubelskie ma bardzo słabo rozbudowany system sieci kolejowej /najniższy wskaźnik w PRL 4,6 km/100 km²/ oraz słabo rozbudowane stacje kolejowe do za- i wyładunku transportów;
- przez województwo przechodzą trasy zastrzeżone dla wojsk sojuszniczych, wobec braków rozjazdów i skrzyżowań dwupoziomowych sieć kolejowa województwa będzie rozcięta, powstaną trudności z ewakuacją ludności transportem kolejowym;
- miasto Lublin nie ma dostatecznej ilości stacji załadowczych^{ych}/ istnieje jedna stacja główna i kilka stacji/ bocznic/ załadowczych zakład^{ow}nych - cukrownia - gorzelnia/ a istniejące legitymują się małymi możliwościami^o załadowczymi;
- dowóz ludności ewakuowanych do stacji załadowczych w miastach^{ych} utrudniony z powodu niedostatecznej rozbudowanej komunikacji miejskiej w w/w miastach oraz budowy^e nowych osiedli mieszkaniowych, przy nowo powstających zakładach /Puławy, Chełm/, zdala od wykształconych już sieci komunikacyjnych, a obecnie jeszcze niedowiązanych;
- również sieć dróg kołowych w woj. lubelskim jest niedostateczna/ 22km/100 km²/, z tego powodu będą trudności z rozsrodkowaniem ludności środkami transportu samochodowego. Trzeba podkreślić, że woj. lubelskie posiada stosunkowo najmniejszą ilość taboru samochodowego w Polsce;
- transport ewakuowanych w tym województwie może być oparty w większej mierze, jak w innych województwach, na transporcie^{podobnie} wozów konnych;
- z przyjęciem ewakuowanych w miejscowościach przeznaczenia mogą być trudności natury lokalowej i sanitarnej. W tym województwie ma miejsce najmniejszy wskaźnik uzbrojenia miast i osiedli w urządzenia komunalne/ kanalizacja, wodociągi i gaz/ oraz małą ilość szpitali. Istniejące są mało pojemne, o niewielkiej ilości łóżek i nielicznym personelu fachowym. Istniejące studnie we wsiach są w większości^{50%} ni w niezadawalającym stanie sanitarnym i technicznym. Personel^{medyczny} jest również nieliczny/ lekrzy ogółem-1836^{skromny} i 9,6 na 1000 mieszkańców, pielęgniarek-3170²⁷ co daje 16,6 na 1000 mieszkańców/ zabudowa i pomieszczenia kwaterunkowe dla ewakuowanej ludności są w przeważającej mierze drewniane, a tym samym podatne na pożary^{i mają niski poziom} oraz w niskim stanie sanitarno-ohigienicznym;

- elementem ułatwiającym ewakuację i rozmieszczenie ewakuowanych mieszkańców miast na obszarze województwa lubelskiego jest to, że ludność ta jest pochodzenia wiejskiego i ma bardzo silne i żywe powiązania z rodzinami mieszkającymi na wsi.

WYWIAD SPORZĄDZIŁ

ppłk. dypl. mgr. Z. MIEKUS

N o t a t k a s ł u ż b o w a

=====

z pobytu w WBSZ W a r s z a w a

Wielką trudnością w czasie ewakuowania ludności Warszawy do rejonów przeznaczenia będzie to, że większość ludności zamieszkuje dzielnice leżące na zachód od Wisły a ich ¹⁴przerzut przez mosty do rejonów we wschodniej części województwa będzie bardzo utrudniony. ^{problematyczny} W tym celu można by było wykorzystać tabor transportu wodnego śródlądowego, którym będzie można przetrzucić ludność do miejscowości leżących nad dopływami Wisły. Trzeba jednak zaznaczyć, że ten rodzaj transportu jest bardzo powolny, oraz tabor jest nieliczny, ^{nie będzie} ale zato wolny od zaję-
^{zajęty}cia przez wojsko, na wypadek wojny. Z części taboru śródlądowo-wodnego można pobu-
dować mosty pontonowe, które by mogły służyć do przejścia ludności do punktów załadowniczych leżących na wschodnich przedpolach Warszawy, Wojewódzki Sztab Wojskowy ma trudności ze sporządzeniem bilansu taboru samocho-
dowego. Spowodowane to jest tym, że odpowiednie komórki administracyjne i wojskowe nie przekazują ~~im~~ danych odnośnie sprzętu, który nie ~~zostanie~~ ~~zostanie~~ zostanie objęty mobilizacją przez wojsko
Stan sanitarny i higieniczny miejscowości, do których rozśrodkowuje się ludność Warszawy, jest nie zadawalający. Szczególnie dotyczy to małych miast i miasteczek osiedli i wsi woj. warszawskiego i białostockiego.

Brak kanalizacji wodociągów, szpitali, ośrodków zdrowia, aptek, odpowiedniej sieci handlowo-usługowej.

WYWIAD SPORZADZIŁ

ppłk. dypl.mgr. Z. MIEKUS

Notatka służbowa

z pobytu w województwie katowickim 7,8.03.1967r.

I. W woj. katowickim zagrożone w różnym stopniu są wszystkie miasta niecki węglowej, a jako rejony, w których może być zakwaterowana ludność rozśrodkowania, mogą być traktowane tylko powiaty północne i południowe. Dlatego z ogólnej liczby około 959000 ^{osób} ludzi do rozśrodkowania, na obszarze województwa może być zakwaterowanych około 191000 osób. Wojewódzka komisja rozśrodkowania prowadzi rozmowy w celu zakwaterowania ludności z niecki węglowej w następujących województwach: opolskim-186000 osób, łódzkim-231000 osób, kieleckim-194000 osób i krakowskim-158000 osób. W województwie istnieje deficyt wody w ogóle, a poziom wody obniżył się do tego stopnia, że wysychają lasy.

II. W woj. prowadzi się badania nad możliwością przekazania rozśrodkowania członków rodzin pracowników, zakładom pracy. W takim wypadku zakłady te prowadziłyby rozśrodkowanie własnym transportem, udzielałyby rodzinom pomocy, rozbudowywałyby swoje ośrodki wypoczynkowe z myślą o rozśrodkowaniu, ponadto byłaby utrzymywana więź między członkami rodziny rozśrodkowanymi i pozostającymi na miejscu. Konceptyjnym szczeblem planowania jest WKO, a szczeblami wykonawczymi-MKO i POK. Planowanie rozśrodkowania i przyjęcia ludności na obszar woj.katowickiego prowadzi się na ogólnych zasadach wypracowanych przez TOPL. Rozśrodkowaniu podlegają: dzieci do lat 15, kobiety ciężarne, matki opiekujące się dziećmi, ludzie starsi i niedołążni, pracownicy nauki, osoby o wysokich kwalifikacjach- aktualnie nie pracujące, inne osoby nie pracujące i nie wchodzące w skład Oddziałów Samoobrony i Oddziałów Zmilitaryzowanych oraz sierocińce, domy starców, zakłady usług i zaopatrzenia ludności, szpitale, przychodnie itp.

^{obowiązkowych} MKO rozśrodkowujące swą ludność: wykonują następujące prace:

- organizacja prac związanych z ewidencjonowaniem osób ;
- organizacja powiadamiania na swoim obszarze ;
- organizacja Blokowych Punktów Informacyjnych ;
- organizacja punktów zbiórki i załadowania ;
- zabezpieczenie opuszczonego mienia ;
- planowe i zorganizowane wyprowadzenie ludności z miasta .

Obowiązki
PKO przyjmująca ludność w woj. katowickim :

- przyjęcie i rozmieszczenie rozśrodkowanej ludności ;
- zorganizowanie życia rozśrodkowanej ludności i otoczenie jej wszechstronną opieką ;

Blokowe punkty informacyjne zajmują się :

- przygotowaniem wykazów osób podlegających rozśrodkowaniu;
- przygotowaniem kart ewidencyjnych ;
- prowadzeniem bieżącej ewidencji ruchu ludności;
- organizacją grup ewakuacyjnych - zabezpieczających rozśrodkowanie;
- wykonanie^m i ustawieniem tablic ewidencyjnych^{orientacyjnych} ;
- prowadzenie^m wykazów mieszkań całkowicie opuszczonych ;

Ludność przewiduje się przeprowadzić z miast w ciągu jednej doby. Rozśrodkowanie dzieli się na dwa etapy. Na pokonanie pierwszego etapu przewiduje się 12 do 24 godzin, a na pokonanie drugiego etapu 36-48 godzin. W sytuacji woj. katowickiego nie ^{py}ppowadzi się rozśrodkowania lokalnego. W celu ukrycia załóg zamierza się wykorzystać kopalnie, jednakże istnieje pewne niebezpieczeństwo, ponieważ wiele z nich jest gazowych. Rozśrodkowanie wstępne zamierza się prowadzić w całości także poza obszar woj. katowickiego.

III. Na szczeblu woj. wprowadzono w życie Zarządzenie Przewodniczącego PWRN, dotyczące opracowania wstępnych koncepcji rozśrodkowania, o prowadzeniu prac i o organizacji komisji do spraw rozśrodkowania.

Według członków komisji rozśrodkowania, decyzję do rozpoczęcia rozśrodkowania powinien podjąć KOK, on też powinien podać sygnał do rozśrodkowania.

Władysław Karwowski

NOTATKA SZUŻBOWA

z pobytu w woj. Lubelskim w dniach 9-11.02.1967 r.

- I. W woj. lubelskim członkowie komisji rozśrodkowania uważają, że rozśrodkowanie ludności z miast zagrożonych województwa, przy dobrej organizacji tego przedsięwzięcia, może zmniejszyć skutki uderzeń przeciwnika ^{około 30-35%}. W województwie istnieje niedobór wody, ^{co powoduje komplikacje odnośnie do} ~~stawiający w wątpliwość~~ możliwości przyjęcia ludności w rejonach dotkniętych tym niedoborem /szczególnie Roztocze/. Wydział Geologii pracuje nad tym problemem. Opracowywany bilans wody województwa ma stanowić podstawę do rejonizacji planowanych ^{skutków} publicznych. Jest to praca założona na wiele lat. Na obszar wschodnich powiatów województwa, powraca ludność ukraińska przemieszczona stąd w latach 1947-48 na Ziemię Zachodnie. Ludność ta trudności niestwarza, ponieważ według rozeznania komisji jest lojalna i aktywna społecznie w sensie pozytywnym.
- II. W planie województwa, zbliżonych woj. warszawskiego, przewiduje się rozśrodkowanie ludności z obszarów do zewnętrznej granicy trzeciej strefy rażenia. Ludność zamieszkująca czwartą strefę pozostaje na miejscu, a obszar strefy przewiduje się na rozśrodkowanie wtórne. Niektóre powiaty nadobrzańskie i nadwiślańskie rozśrodkowują swą ludność także na obszar sąsiednich powiatów. Ze względu na stosunkowo małą ilość izb mieszkalnych w województwie, przewiduje się bardzo wysokie ^{zagęszczenie} zaściedlenia, bo aż cztery osoby na izbę, albo $4m^2$ powierzchni mieszkalnej na osobę. Do rozśrodkowania przewiduje się całą ludność nieprodukcyjną miast zagrożonych, w tym szczególnie dzieci do lat 14, starcy obojga płci do lat 60 i młodzież uczącą się. Za podstawę do typowania bierze się aktualny stan ewidencji ludności i przewidywany jej wzrost do roku 1985 włącznie. Dla prognozowania wzrostu ilości ludności w każdym z miast bierze się jedną ADM, która stanowi wzorzec dla wszystkich. Przewiduje się opuszczenie miast w ciągu sześciu godzin, przebywanie ludności w punktach załadowania i zbiórki także sześć godzin a w Lublinie - dziesięć godzin. W rozśrodkowaniu na obszarze jednego powiatu przewiduje się dwa etapy: miasto - punkt zbiórki / załadowania / - miejsce docelowe. W rozśrodkowaniu na obszar sąsiada trzy etapy: miasto - punkt zbiórki - rejon rozdzielczy - miejsce docelowe. Ze względu na brak odpowiednich służb zabezpieczających na

poszczegól^{ekipy}nych etapach, w rejonach docelowych ~~etapy~~ zespoły złożone z różnych służb wychodzą z ludnością z miast, idą z nią do punktów docelowych, gdzie organizują sieć placówek usługowych i pozostają do końca wojny. Rozsrodkowanie lokalne organizują zakłady pracy.

III. Podstawy prawne, jak również zasadnicze ustalenia dyrektywne, według członków komisji rozsrodkowania, powinny wyjść z KOK. Także KOK powinien podjąć decyzję do rozsrodkowania i podać sygnał. Na sygnał ten miasta wywieszają obwieszczenia, a lokalna stacja radiowa i radiofonia przewodowa nadają komunikaty.

Czesław Krawiec

Mija Majcher

NOTATKA SŁUŻBOWA

z pobytu w WSzW i MSzW Lublin w dniach 9-11.02.1967 r.

Rozśrodkowanie ludności pod względem przewozowym zakłada się przeprowadzić w dwu^{óch} etapach:

- miejsca zamieszkania - punkt załadowniczy na transport kolejowy lub samochodowy;
- punkt załadowniczy - miejsce docelowe.

W związku z tym, że rozśrodkowanie odbywa się w ramach województwa, odległości przewozowe ludności są stosunkowo nieduże.

Nie mniej jednak w całości mogą powstać trudności transportowe w wyniku:

- a/ słabo rozwiniętej sieci dróg samochodowych i kolejowych;
- b/ małego /stosunkowo/ stanu środków transportowych, znajdujących się na terenie województwa;
- c/ intensywnego ruchu wojsk na sieci drogowej województwa;
- d/ konieczności przyjęcia określonej ilości ludności z województwa warszawskiego.

Należało by sporządzić dokładny bilans transportu i ustalić możliwości przewozowe transportu dla zapewnienia przewozu ludności ewakuowanej z województw sąsiednich. W związku z koniecznością przecinania dróg samochodowych wydzielonych dla sił zbrojnych, należało by przeanalizować problem budowy przejazdów dwupoziomowych /tymczasowych/.

mgr Majdner.

NOTATKA SŁUŻBOWA

z pobytu w WSzW Warszawa w dniach 3-4.02.1967 r.

Podstawą zabezpieczenia rozśrodkowania ludności od strony transportu jest plan składający się z części graficznej / mapa / i części opisowej.

W planie są wykazane:

- rejony załadunku ludności ewakuowanej na poszczególne rodzaje transportu;
- trasy przewozu / drogi kołowe i kolejowe / ludności;
- rejony rozdzielcze;
- zestawienie transportu który ma być wykorzystany do przewozu ludności z zagrożonych miast woj. warszawskiego.

W planie ^{na} można mieć zastrzeżenie odnośnie ^{planowanego} bilansu transportu samochodowego i kolejowego i ich możliwości przewozowych.

Wydaje się, że podstawowym rodzajem transportu przy rozśrodkowaniu ludności z miast woj. warszawskiego będzie transport samochodowy /PKS oraz samochody przedsiębiorstw branżowych / i w mniejszym stopniu transport kolejowy.

W związku z tym, że trasy ewakuacji ludności będą się przecinały z drogami samochodowymi wydzielonymi dla sił zbrojnych, szczególnie należy rozpracować system kierowania i regulacji ruchu.

M. Majewski

NOTATKA SŁUŻBOWA

z pobytu ^w Stołecznego ^{ym} Sztabu ^{ie} Wojskowego ^{ym} w dniach 20.21.01.

7.06.1967 r.

Rozsrodkowanie ludności pod względem transportowym podzielone jest na następujące etapy:

1. wyprowadzenie ludności z miejsca zamieszkania do rejonów załadowczych - wykorzystany jest przede wszystkim transport MPK;
2. przewóz ludności z rejonów załadowczych do rejonów rozdzielczych - transport kolejowy i PKS;
3. przewóz ludności z rejonów rozdzielczych do miejsc zamieszkania - transport lokalny.

W planie rozsrodkowania wydzielone są odpowiednie ilości środków transportowych / drugi etap/.

Potrzeby i możliwości transportu ludności opracowane są cyfrowo w porozumieniu z przedstawicielami organów administracji kolejowej, PKS i WZDP. Dane dotyczące transportu są dopasowane do ilościowych potrzeb przewozowych, brak jest ^{dotomniast} analizy możliwości przewozowych transportu. W związku z tym można mieć wątpliwości odnośnie realności planu.

Zestawienie dotyczące transportu są przeprowadzone na podstawie aktualnych stanów. Brak danych dotyczących przekazania transportu siłami ^{nie} zbrojnymi umożliwią dokonanie realnej oceny możliwości przewozowych transportu w okresie rozsrodkowania.

Należało by rozpatrzyć problem przewozu ludności przez Wisłę przy wykorzystaniu transportu wodnego śródlądowego / przeprawy promowe, przewozy między-brzegowe itp./ w warunkach, kiedy wystąpią trudności w wykorzystaniu mostów stałych.

Wydaje się, że szczegółowiej należałoby rozpracować plan zabezpieczenia drogowego, zarówno ^{na} drugim jak i ^{na} trzecim etapie.

Również ^{bardzo} ogólnie jest rozpracowany system kierowania przewozem ludności tak przy wykorzystaniu transportu kolejowego jak i samochodowego.

W związku z ewakuacją ludności z ^{m.st.} Warszawy na obszar innych województw / lubelskie, białostockie, ^{ck} olsztęńskie /

Ważne sprawy

należało by szczegółowiej rozpracować plan przewozu, ponieważ będzie to przewóz na stosunkowo duże odległości.

Celem spotkania było omówienie zagadnień związanych :

1. z ukrycie ludności pozostającej w miastach oraz tej części która przewidziana jest do rozpródkowania / w trakcie jej rozpródkowania/
2. z wykorzystania dróg w rejonie miasta.

Miasto Stołeczne Warszawa

Do 1960 r. w budownictwie mieszkaniowym istniał obowiązek jednoczesnego oddawania do użytku schronów uzyskanych z reguły w kondygnacji piwnicznej. W tym czasie budowano także schrony przy zakładach. Schronów w obu planach jest jednak bardzo mało licząc w stosunku do potrzeb. Dla tego też w wypadku zagrożenia przewiduje się wykonanie ukrycia w formie szczelnin dla pozostałej /większej/ części ludności. Wyższą się jednak szereg trudności organizacyjnych w tej dziedzinie, jak np. : kto i w jakim czasie ma to szczerliwie wykonać, w jakich punktach, skąd ma być brany sprzęt do prac, skąd i kiedy będą dostarczane materiały do odstawienia szczelnin. Biorąc pod uwagę gęstą zabudowę miasta małą ilość zieleni, uzbrojenia terenu itp. czynnikami problem wykonania szczelnin będzie dość kłopotliwą sprawą.

W obecnej chwili nie jest także uregulowana sprawa odpowiedzialności za istniejące schrony w budynkach mieszkalnych /AM, domowa czy ludność/ etc. Liczne arterie wlotowe do miasta jest jak na potrzeby milionowej stolicy, stosunkowo mało. Należy się i środków oraz możliwość przerzutu ludności z lewej brzojnej części miasta na prawą dla dalszego rozpródkowania. Ograniczona jest także ilość zieleni w miastach. Dopuszczalne dla ludności pozostającej w miastach będzie także zapotrzebowanie w wodę czystą do picia. Brak jest "zwyczajnych" ujść wody w wypadku zanieczyszczenia czy uszkodzenia wodociągów.

Ważne sprawy

1. Wykazuje się za potrzebę dużej ilości szczelnin szczególnie w rejonach gęsto zabudowanych /śródmieście/ jest mało prawdopodobne. Celem jest natomiast budowa szczelnin w dzielnicach periferyjnych /większa ilość parków skwerów, alejki, aleje, aleje itp./ oraz na punktach odstawienia punktach podróży oraz wzdłuż tras o największym natężeniu ruchu ludności rozpródkowania.
2. Składowanie pod uwagę zabierać ilość materiałów niezbędnych do odstawienia szczelnin

ppsk. Latkowski

Notatka sprawozdawcza

ze spotkań z pracownikami Sztabów Wojewódzkich Obrony Terytorium ^{Wojskowych}

Celem spotkania było omówienie zagadnień związanych :

1. z ukryciem ^m ludności pozostającej w miastach oraz tej części, która przewidywana jest do rozśrodkowania / w trakcie jej rozśrodkowania/;
- 2/. z utrzymaniem dróg w rejonie miasta.

Miast^o Stołeczna^e W a r s z a w a

Do 1960 r. w budownictwie mieszkaniowym istniał obowiązek jednoczesnego oddawania do użytku schronów, uzyskanych z reguły w kondygnacji piwnicznej. W tym czasie budowano także schrony przyzakładowe. Schronów w obu pionach jest jednak bardzo mała ^{o schronów} ilość w stosunku do potrzeb. Dla tego też w wypadku zagrożenia przewiduje się wykonanie ukryć w formie szczelin dla pozostałej/ większej/ części ludności. Wyłania się jednak szereg trudności organizacyjnych w tej dziedzinie, jak np.: kto i w jakim czasie ma te szczeliny wykonywać, w jakich punktach, skąd ma być brany sprzęt do prac, skąd i kiedy będą dostarczane materiały do odziewania szczelin. Biorąc pod uwagę gęstą zabudowę miasta, małą ilość zieleni, uzbrojenie terenu itp. czynniki- problem wykonywania szczelin będzie dosyć kłopotliwą sprawą.

W obecnej chwili nie jest także uregulowana sprawa odpowiedzialności za istniejące schrony w budynkach mieszkalnych/ ADM , dozorca czy ludność/ ? . Ilość arterii wylotowych z miasta jest, jak na potrzeby milionowej stolicy, stosunkowo mała. Manewr sił i środków oraz możliwość przerzutu ludności z lewo-brzeżnej szęści miasta na prawą dla dalszego rozśrodkowania ograniczona jest bardzo małą ilością mostów. Dużym problemem dla ludności pozostającej w mieście będzie także zaopatrzenie w wodę zdatną do picia. Brak jest " awaryjnych " ujęć wody w wypadku zanieczyszczenia czy uszkodzenia wodociągów.

Wnioski:

1. Wydaje się, że budowa dużej ilości szczelin szczególnie w rejonach gęsto zabudowanych/ śródmieście/ jest mało prawdopodobna. Celowa jest natomiast budowa szczelin w dzielnicach peryferyjnych/ większa ilość parków, skwerów, mniejsza ^e sieć ^e uzbrojenia terenu itp./, oraz na punktach załadowania, punktach pośrednich oraz wzdłuż tras o największym nasileniu ruchu ludności rozśrodkowania.
2. Biorąc pod uwagę olbrzymią ilość materiałów niezbędnych do odziewania szcze-
./.

lin, wskazanym by było wrócić do obowiązku budowania schronów ~~w~~ szczególnie nowo oddanych dużych blokach mieszkalnych, jak również budowania dla kilku mniejszych bloków mieszkalnych wspólnego schronu / schronów/ w jednym z bloków najkorzystniej usytuowanym.

3. Ze składu pracowników ADM należy wyznaczyć pracownika odpowiedzialnego za istniejące w obrębie ADM schrony/ konserwacja, remonty itp/.
4. Obowiązkowo należałoby wybudować schrony w miejscach skupiających dużą ilość ludzi/ np. przy dworcach kolejowych/.
5. W okresie pokoju schrony mogą być wykorzystane jako obiekty pomocnicze /np. jako magazyny/
6. W każdej ADM winny być plany sytuacyjne rozmieszczenia przyszłych szczelin, z wykazem sił i środków dla ich wykonania. Dzielnicowe rady narodowe powinny posiadać plan użytkowania szczelin na terenie całej dzielnicy i według niego koordynować plany poszczególnych ADM.
7. Już obecnie należy gromadzić w odpowiednich miejscach/ składach/ w obrębie miast ~~na~~ elementy prefabrykowane do odziewania ścian oraz na stropy szczelin.
8. Szczeliny w miejscu zamieszkania musi wykonywać ludność, dla siebie, zorganizowane w odpowiednie grupy robocze, pod kierunkiem przeszkolonej w tym zakresie osoby.
9. Szczeliny na punktach załadowania, pośrednich i trasach rozśrodkowania w zasadzie należałoby ^{nie}wykorzystywać przy wykorzystaniu maszyn inżynieryjnych. Prace wykończeniowe mogłyby wykonywać ludność rozśrodkowywana znajdująca się aktualnie w danym rejonie na odpoczynku.
10. W rejonach docelowych szczeliny dla ludności rozśrodkowywanej byłyby wykonywane siłami miejscowej ludności przy jednoczesnym wykorzystaniu /u późniejszym etapie / przybywającej ludności.
12. Przeprowadzić inwentaryzację posiadanych maszyn budowlanych na terenie miasta/ dźwigi, koparki itp/ i po odliczeniu sprzętu przewidzianego do przekazania wojsku, opracować plan podziału sprzętu dla poszczególnych rejonów miasta w celu przyspieszenia ewentualnego wykonania szczelin.
2. Wytypować arterie niezbędne dla potrzeb miasta i przewidzieć odpowiednie siły i środki do ich utrzymania w wypadku zagrożenia/ TOS/ .
13. Przystąpić do budowania na głównych arteriach przejazdów bez kolizyjnych.
14. Na terenie miasta przystąpić do budowy studni głębinowych, jako awaryjnych źródeł wody dla pozostającej na terenie miasta ludności.

Ze względu na podobieństwo problematyki występującej w innych miastach

wojewódzkich wnioski powyższe są ^{uog} uogólniające.

Województwo Bydgoskie

Problem schronów i ukryć jak również arterii komunikacyjnych w Bydgoszcz^y ma wiele cech wspólnych z m. Warszawą. Identyczne czy też podobne mogą być sposoby ich rozwiązywania.

Bydgoszcz, jak również woj. bydgoskie, nie ma natomiast większych kłopotów z wodą, istnieje dosyć szeroko zbudowana sieć studni głębinowych w miastach, jedynie w małych osiedlach zagadnienie wody nie zostało należycie rozwiązane.

Wniosek

1. Przy planowaniu nowych osiedli w m. Bydgoszcz należy przewidywać także budowę odpowiednich ilości studni głębinowych.
2. W nowo wybudowanych już osiedlach przewiduje się, w wypadku zniszczenia wodociągów, dostarczanie wody beczkownikami, jednak w planie perspektywnym rozwoju miasta, powinna się znaleźć sprawa wybudowania studni głębinowych.

Województwo ³ Szczecińskie

Do specyficznych cech Szczecina należy zaliczyć fakt usytuowania miasta na zachodnim brzegu rzeki Odra, przy rozśrodkowywaniu ludności/wykluczając rozśrodkowanie na teren NRD/ należy liczyć się z koniecznością przekraczania rzeki. Istniejące w rejonie Szczecina mosty znajdują się na trasach zastrzeżonych dla wojsk operacyjnych. W tej sytuacji do przeprowadzenia ludności muszą być wykorzystane statki pasażerskie i barki. W WSZW Szczecin^a przewiduje się zorganizowanie dwóch punktów przeprawowych, na których ma kursować łącznie 15 statków pasażerskich, 2 holowniki i 6 barek. Wydaje się jednak, że należałoby przewidzieć ponadto środki dublujące przeprawę ludności - np. sprzęt na budowę mostu pontonowego. W podobnej sytuacji znajduje się także Świnoujście

W Szczecinie problem ukrycia pozostałej ludności w mieście, ze względu na istnienie dużej ilości schronów, nie jest sprawą zasadniczej wagi/około 75% ludności ma miejsce w schronach/.

Województwo łódzkie

Przewóz rozśrodkowanej ludności na terenie woj. łódzkiego będzie dążyć kłopotliwym przedsięwzięciem, wymagającym skoordynowania planów aż, sześciu DOKP, ponieważ tyle właśnie DOKP posiada tu swoje odcinki.

Łódź posiada gęstą zabudowę, która uniemożliwia budowę szczelin. Istniejące schrony mogą zapewnić tylko b. ^{arawo} znikomej części ludności ukrycie. Jedynym wyjściem może być tu tylko budowa schronów przyzakładowych oraz w budynkach mieszkalnych.

Można także wytypować część piwnic / /szczególnie w starym budownictwie/, które po odpowiedniej adaptacji mogłyby służyć jako schrony. Budowa szczelin może być przewidywana w zasadzie tylko w dzielnicach peryferyjnych oraz w parkach.

Woda stanowi dla Łodzi b. ^{ardio} poważny problem ale w zasadzie tylko dla przemysłu/duża ilość fabryk/, natomiast dla zaopatrywania mieszkańców istnieje dostateczna ilość studni głębinowych /przeważnie jeszcze z okresu przedwojennego, gdy nie było wodociągów/. Wymagana jest tylko ciągła konserwacja tych studni.

Konieczna jest także budowa ~~tych~~ studni głębinowych w /dzielnicach/ osiedla nowych.

Zakłady przemysłowe korzystają w chwili obecnej z wodociągów, nie ^{ak}mniej jedn należy obowiązkowo zbudować studnie awaryjne przy każdym zakładzie pracy.

województw o p o l s k i e

=====
Miasta na terenie województwa po rozśrodkowaniu zapewniają średnio ukrycie w istniejących schronach dla około 20-30% ludności. Ze względu na dużą ilość zieleńców, parków, skwerów itp. są realne możliwości na budowę ^y szczelin dla pozostałej części ludności. Woj. opolskie przyjmuje ludność rozśrodkowywaną z innych woj. (np. /katowic/^{kie}), dla których musi zapewnić także ukrycia. Ukrycia te będzie można wykonać jedynie przy wykorzystaniu maszyn inżynieryjnych, ponieważ ilość siły roboczej będzie nie wstarczająca. Część maszyn/ koparki, spychacze itp./ mogłyby chyba dostarczyć samo woj. katowickie, jako zainteresowane losami swojej ludności. Duża ilość miast oraz wsi ma studnie z głębinowym ujęciem.

Wnioski końcowe

1. Należy ~~zwrócić~~ do zasady budowy schronów w domach mieszkalnych w tych rejonach miast, gdzie ze względu na gęstą zabudowę nie ma możliwości budowy szczelin.
2. Sprzęt do prac ^{ziemnych} dziennych po odliczeniu ilości oddawanej dla potrzeb wojsk, celem jest podzielić według rejonizacji i potrzeb, przewidując niezbędny manewr tego sprzętu.
3. Należy opracować plan potrzeb ^o oraz plan rozmieszczenia stuni głębinowych na terenie poszczególnych województw i w dalszym budownictwie punktów wodnych realizować konsekwentnie ^e planowo rozmieszczenie studni w terenie zgodnie z przewidywanymi potrzebami.

myj Majdan

NOTATKA SŁUŻBOWA

z pobytu w WSzW Kraków w dniach 9-10.03.1967 r.

Podstawę transportowego procesu rozśrodkowania ludności województwa krakowskiego jest graficzny plan rozśrodkowania, opracowany na mapie.

Na planie tym pokazane są: rejony rozśrodkowania z naniesionymi rejonami załadowania, trasami przejazdu oraz rejonami rozdzielczymi.

Niezależnie od tego, opracowane są plany szczególnie^e jak np. plan organizacji punktów załadowania /zbiórki/ i rejonów rozdzielczych, w których między innymi podaje się ilość osób podlegającą ewakuacji, rodzaj transportu, punkty rozładowania, rejony rozdzielcze, trasy przejazdu itd.

Plan rozśrodkowania i rozmieszczenia ludności województwa krakowskiego, przy wykorzystaniu transportu kolejowego, obejmuje:

- stacje załadowania i wyładowania;
- ilość składów pociągów, istniejąca obecnie /osobowych, towarowych/;
- ilość wagonów w składzie pociągu;
- ilość pociągów możliwa do podstawienia w ciągu 24 godzin;
- ilość osób możliwa do przewiezienia w ciągu 24 godzin;
- planowana ilość osób do przewiezienia;
- maksymalne możliwości przewozowe w ^{ciągu} 72 godzin;
- czas podstawienia pociągu od chwili zarządzenia rozśrodkowania /6 godzin/.

Podstawą wykorzystania transportu samochodowego do rozśrodkowania ludności jest zestawienie i plan wykorzystania środków transportu dla przewiezienia ludności ewakuowanej z punktów rozdzielonych do miejsca zakwaterowania.

Planuje się wykorzystać:

- transport konny;
- transport samochodowy ciężarowy;
- ciągniki z przyczepami.

Na drugim etapie planuje się wykorzystać transport samochodowy PKS / autobusy/.

Odpowiedzialność za przewóz ludności ponoszą:

- na pierwszym etapie - władze miejskie;
- na drugim etapie - władze wojewódzkie;
- na trzecim etapie - władze państwowe.

mgr. Majewski

NOTATKA SŁUŻBOWA

z pobytu w WSsW Katowice w dniach 7-8.03.1967 r.

Problem transportowy rozśrodkowania ludności województwa katowickiego polega na tym, że 3/4 ludności podlegającej ewakuacji należy przewieźć do sąsiednich województw/ krakowskie, łódzkie, opolskie i kieleckie/. Wykonanie przewozu ponad 700 tys. ludzi do sąsiednich województw w ciągu 2-3 dni jest bardzo problematyczne. Muszą być zaangażowane w dużej ilości środków transportu kolejowego i samochodowego oraz udzielona pomoc z zewnątrz województwa.

Załadowanie ludności na transport przewidziane^e jest poza obrębem miast .

Z rejonów załadowczych ludność ma być przewożona i przekazywana, po przekroczeniu granicy województwa przyjmującego, władzom tego województwa. Kierowanie ludności do rejonów rozdzielczych a z nich do punktów docelowych leży w gestii województwa przyjmującego.

Plan rozśrodkowania ludności pod względem transportowym posiada charakter ogólny .

W opracowaniu planu uczestniczą przedstawiciele DOKP Katowice, PKS, WZDP.

Ważnym problemem dla województwa katowickiego jest kierowanie i organizacja regulacji ruchu transportu.

mgr Majcher

NOTATKA SŁUŻBOWA

z pobytu w WSzW Gdańsk w dniach 23-24.02.1967 r.

Podstawę transportowego procesu rozśrodkowania ludności województwa gdańskiego jest plan rozśrodkowania, opracowany przez TOPL.

Przewiduje się wywieść część rozśrodkowanej ludności na obszary sąsiednich województw /koszalińskiego, bydgoskiego, olsztyńskiego/.

Trudności transportowe wpływają z tego, że trasy ewakuacji będą z zasady w kierunku południowym i przecinają się z drogami wydzielonymi dla sił zbrojnych w relacji wschód-zachód.

Do przewozu ludności na drugim etapie /rejony załadownicze, - rejony rozdzielcze/ planuje się wykorzystać transport kolejowy i samochodowy /PKS/. Wydaje się, że należałoby przewidzieć przewóz ludności przez Wisłę przy pomocy transportu wodnego śródlądowego / na wschodni brzeg/ w celu dalszej ewakuacji przy pomocy innych ^{dz} rodzajów transportu.

myj Majcher

NOTATKA SŁUŻBOWA

z pobytu w WSzW Bydgoszcz w dniach 21-22.02.1967 r.

Pod względem transportowym rozśrodkowanie ludności m. Bydgoszcz planuje się przeprowadzić w następujących etapach:

1. Z miejskich rejonów rozśrodkowania do rejonów wyjściowych położonych poza 3-cią strefą rażenia. Rejony wyjściowe są jednocześnie rejonami załadowniczymi /na peryferiach miasta/. Podstawowym środkiem transportu na tym etapie jest transport MFK /autobusowy, tramwaje/.
2. Z rejonów załadowniczych do rejonów rozdzielczych położonych na granicy poszczególnych państw. *poniżej.*
3. Z rejonów rozdzielczych do docelowych miejsc rozśrodkowania. Przewóz ludności z rejonów wyjściowych do rejonów rozdzielczych planuje się wykonać w ciągu 38 godzin, wykorzystując do tego celu transport kolejowy - obie trasy kolejowe, w tym jedna wąskotorowa i 6 dróg samochodowych.

Do rozśrodkowania nie planuje się wykorzystać ^{nia} transportu wodnego ^{ego} śródlądowego.

Organa administracji kolejowej zapewniają podstawienie transportu kolejowego /pierwszych składów pociągów / w ciągu 1-1,5 godz. Państwowa komunikacja samochodowa podstawia 60% środków transportowych w ciągu 2-3 godz., pozostałe 40% w ciągu 10-24 godzin.

Plan rozśrodkowania ludności przy wykorzystaniu transportu kolejowego obejmuje następujące pozycje:

1. Nazwa stacji skąd pociąg rozpoczyna bieg;
2. Nazwa stacji /punktu/ wyładowania;
3. Kierunek trasy z podaniem ważniejszych punktów przebiegu transportu z ewakuowaną ludnością;
4. Ilość składów pociągów istniejących obecnie:
 - a/ osobowych;
 - b/ towarowych;
 - c/ elektrycznych;
5. Ilość wagonów:
 - a/ osobowych w jednym wahadle;
 - b/ towarowych w jednym wahadle;
 - c/ elektrycznych;

6. ilość pociągów możliwa do uruchomienia w ciągu jednej doby;
7. ilość osób możliwa do przewiezienia w ciągu doby;
8. ilość osób przewiezionych jednym pociągiem;
9. Maksymalne możliwości przewozowe w ciągu 3 dób;
10. Planowana ilość osób do przewiezienia;
11. Czas podstawienia pociągu od chwili wydania zarządzenia do rozśrodkowania;
12. Zakładany czasokres trwania przewozów na poszczególnych kierunkach rozśrodkowania.

Przydział transportu kołowego

- a. Dzielnicą otrzymująca transport,
- b. Instytucja wydzielająca transport
/ jej nazwa, autobusy, samochody ciężarowe, ciągniki z przyczepą, furmanki konne itp./.
- c. Ogólna pojemność /ludzi, ton/.
- d. Ilość obiektów w ciągu doby.
- e. Ogólne możliwości przewozowe /ludzi, ton/.

Możliwości przewozowe powiatów charakteryzują zestawienia możliwości transportowych powiatu o następującej treści:

- a. Nazwa gromady /instytucji/.
- b. Autobusy.
- c. Samochody ciężarowe.
- d. Samochodowy osobowe.
- e. Inne.
- f. Traktory z przyczepami.
- g. Furmanki konne.
- h. Pojemność /ludzi, ton/.

Sporządzony bilans transportu samochodowego przedstawia się następująco:

- 40% środków transp. podlega mobilizacji;
- 20% środków transp. jest reklamowana;
- 20% środków stanowi transport publiczny;
- 20% środków stanowi transport WKO.

Dział Komunikacji WKO współpracuje z:

- wojewódzkim przedsiębiorstwem PKS / 6 Oddz. PKS/;
- przedsiębiorstwami transportowymi /24/koordynowanymi przez PKS;
- pełnomocnikiem DOKP Gdańsk /Oddz. RH w Bydgoszczy² w Toruniu/.

NOTATKA SŁUŻBOWA

z pobytu w Woj. Warszawskim w dniach 3-4.02.1967 r.

I. Woj. Warszawskie jako zagrożone traktuje następujące miasta: Pruszków, Siedlce, Żyrardów, Płock, Mińsk Mazowiecki, Ostrołęka, Otwock, Góra Kalwaria, Nowy Dwór, Modliń, Wyszogród, Grodzisk Maz., Sochaczew i Dęblin. Wojewódzka komisja d/s rozśrodkowania jest zdania, że rozśrodkowanie ludności tych miast w zasadniczy sposób wpłynie na zmniejszenie skutków działania nieprzyjaciela. Problemy demograficzne w województwie nie istnieją, natomiast zasadniczy wpływ na komunikację ma podział województwa na trzy części przez Wisłę i Narew.

II. Zasadniczym szczeblem planowania jest województwo, które plan wykonuje w części graficznej i opisowej. Część graficzna, sporządzona na mapie w skali 1:100 000, zawiera:

- podział administracyjny województwa na powiaty i miasta wydzielone;
- rejony możliwego działania npla z powietrza oraz jego grupy dywersyjnych i desantów;
- możliwości gospodarki komunalnej powiatów z punktu widzenia przyjęcia ludności rozśrodkowanej;
- kierunki rozśrodkowania ludności z miast zagrożonych;
- punkty etapowe rozśrodkowania ludności;
- możliwości rozśrodkowania ludności do sąsiednich województw / w tym m.st. Warszawa/;
- zestawienie środków transportowych w powiatach, przeznaczonych do rozśrodkowania.

W części opisowej ^{wjęte}wpisane są następujące zagadnienia:

- ogólne zestawienie ludności rozśrodkowanej w województwie z podziałem na zagrożone miasta;
- podział rejonów rozśrodkowania dla poszczególnych miast zagrożonych;
- organizacja punktów zakładowania i punktów zbiórki oraz ilości ludzi na tych punktach;
- organizacja rejonów rozdzielczych oraz ilości osób przechodzących ⁴³przez te rejony;
- rozliczenie czasu na przemieszczenie rozśrodkowanej ludności w ciągu jednej doby i trzech dób;
- wykaz rezerw kwaterunkowych na terenie województwa po zakończeniu rozśrodkowania ogólnego.

Poza tym opracowuje się następujące tabele:

1. Wykaz ilościowy ludności przewidzianej do rozśrodkowania z miast zagrożonych województwa warszawskiego, który zawiera następujące rubryki: # lp., nazwa, miasta zagrożonego, ilość mieszkańców - z tego do rozśrodkowania - w tym dzieci do lat 7, od 7 do 15 lat, chorzy, starcy, inwalidzi i kaleki, opiekunowie, razem,
2. Dane z rozśrodkowania pierwszego etapu, które podzielone są na następujące rubryki: dzielnica i ilość ludzi do rozśrodkowania, ^{punkty} ~~pkty~~ informacyjne, ilość osób rozśrodkowanych, # punkty załadowania i zbiórki, transport, miejsce docelowe pierwszego etapu,
3. Dane z rozśrodkowania drugiego etapu, które zawierają: miejsce docelowe pierwszego etapu, ilość ludzi, sposób pokonania trasy /pieszo, samochodami, koleją, końmi/, przydzielony transport, czas przemieszczenia / w ciągu jednej i trzech dób/ nazwa przyjmującego powiatu ilość kierowanych osób, rezerwy kwaterunkowe w powiecie po rozśrodkowaniu ogólnym.
4. Wykaz sił i środków organów zabezpieczenia przegrupowania.
5. Plan rozśrodkowania wstępnego.
6. Zestawienie taboru samochodowego, przeznaczonego do rozśrodkowania ludności z miast woj. warszawskiego.
7. Plan przyjęcia ludności z m.st. Warszawy, podzielony na następujące rubryki: #p, miejsce załadowania, powiat przyjmujący, # miejsce wyładowania w powiecie, # ilość osób, # uwagi.

Członkowie komisji rozśrodkowania ludności woj. warszawskiego uważają, że WKO jako szczebel koncepcyjny/planowania wyżej wymienionego dokumentu planu wojewódzkiego, powinien przekazać do powiatów które, jako szczebel wykonawczy, na podstawie tych planów powinny wykonać własne szczegółowe plany rozśrodkowania i przyjęcia ludności w powiecie. Powiaty takie wykonują plany rozśrodkowania lokalnego.

- III. Największą bolączką wojewódzkiej komisji rozśrodkowania jest nieuregulowanie w tej kwestii kompetencji m.st. Warszawy i woj. warszawskiego. W woj. warszawskim istnieją już pewne ustalenia dyrektywne, na podstawie których komisja prowadzi swe prace, ~~ale pracy tej powinny być dane podstawy prawne.~~ ^{muszą mieć} Według komisji, ^{podjąć} ~~podjęcie~~ decyzji do rozśrodkowania powinno być w gestii wyłącznie KOK i on też powinien podać sygnał do rozśrodkowania.

Czesław Karolak

N o t a t k a s ł u ż b o w a

===== *Wojskowym*
z pobytu w Stołecznym Sztabie WszW Warszawa

21.01.1967r.

Wywiad miał na celu ustalenie następujących zagadnień w zakresie łączności:

1. Jak istnieją wymagania w zakresie łączności dla potrzeb przeprowadzenia rozśrodkowania ludności.
2. Jak środki i sieci łączności przewiduje się wykorzystać dla potrzeb kierowania rozśrodkowania ^{em} ludności.
3. Czy istnieją potrzeby wydzielenia dodatkowych sił i środków łączności dla potrzeb ^{odpowiednich} kierownictw, zajmujących się rozśrodkowaniem ludności.
4. W jaki sposób zamierza się powiadomić ludność o rozśrodkowaniu.
5. Metoda planowania dla potrzeb ^{Łączności dla} rozśrodkowania ludności.
6. Jak zagadnienia łączności powinny być ujęte w planie rozśrodkowania ludności.

W czasie przeprowadzonego wywiadu uzyskano tylko ogólne informacje, które nie zostały potwierdzone żadnymi dokumentami.

- ad. 1) ^N zwrócono uwagę na konieczność zapewnienia łączności między Prezydium Rad Dzielnicowych a punktem zbiórki rozśrodkowanej ludności oraz władzami tych powiatów, które przyjmują ludność. Przewiduje się wykorzystanie sieci telekomunikacyjnej ruchu publicznego oraz łączności radiotelefonicznej Milicji Obywatelskiej.
- ad. 3) ^N nie widzą potrzeby wydzielania dodatkowych sił i środków łączności.
- ad. 4) ^D dla powiadomienia ludności o rozśrodkowaniu zamierza się wykorzystać publiczną ^e sieć radiofonii przewodowej oraz Administrację ^e Domów Mieszkalnych, Komitety Blokowe, Akty ^W Frontu Jedności Narodowej ^u i dozorców.
- ad. 5) ^W trakcie ustalania rozmieszczenia poszczególnych elementów zabezpieczających rozśrodkowanie, rejony ich skonfrontowano z planami istniejących sieci łączności.
- ad. 6) ^D Dotychczas żadnych zagadnień łączności nie ujmowano w planie rozśrodkowania.

WYWIAD PRZEPROWADZIŁ

ppłk. dypl. H. K I T K O W S K I

S P R A W O Z D A N I E

z wywiadu przeprowadzonego w dniu 4.02.1967r. w Wojewódzkim Sztapie Wojskowym Warszawa w celu uzyskania informacji odnośnie problemów łączności związanych z rozśrodkowaniem ludności

W czasie wywiadu poruszono analogiczne problemy jak w Stołecznym Sztapie Wojskowym, uzyskano szereg informacji oraz przestudiowano kilkanaście dokumentów ujmujących zagadnienia łączności, z czego wyciągnięto niżej podane wnioski.

- ad. 1/ łączność jest potrzebna w ogniwie WKO - PKO / MKO/ - LKO, które kierują całokształtem rozśrodkowania. Komisje MKO muszą mieć zapewnione warunki porozumienia się z miejskimi rejonami rozśrodkowania, rejonami wyjściowymi, rejonami rozdzielczymi. Należy zapewnić łączność również z posterunkami i patrolami porządkowo-ochronnymi oraz regulacji ruchu.
- ad. 2/ założono wykorzystanie wszystkich dostępnych środków i sieci łączności istniejących na obszarze województwa.
- ad. 3/ Komendanci rejonów wyjściowych i rejonów rozdzielczych dysponują łącznikami.
- ad. 4/ ludność przewiduje się powiadamiać za pomocą obwieszczeń, dodatków do dzienników, oraz za pośrednictwem stacji radiofonicznych i publicznej sieci radiofonii przewodowej.

Przewidziano również wykorzystanie wszelkiego rodzaju urządzeń elektro-akustycznych zamontowanych na samochodach/ głośniki, megafony, gigantofony/, które powinny ^{przebiegać} przebiegać ustalonymi trasami.

Urządzenia elektro-akustyczne/ przewoźne i przenośne / zakłada się stosować także dla informowania i pouczenia ludności w rejonach wyjściowych i rozdzielczych na punktach załadunkowych i rozładunkowych oraz na drogach marszu pieszo ewakuowanej ludności.

- Nie wykonuje się*
- ad. 5/ jako takiego planowania łączności dla potrzeb kierowania rozśrodkowaniem ludności nie przeprowadza się. Jedyne, rozmieszczając poszczególne elementy zabezpieczające rozśrodkowanie ludności, ocenia się warunki zapewnienia łączności na podstawie istniejącego planu łączności odnośnego Komitetu Obrony. Jeśli zachodzi potrzeba zorganizowania dodatkowych kanałów łączności, to w przypadku możliwości ich realizacji, wprowadza się uzupełnienia do tego planu łączności.

Z tych też względów w ramach planowania rozśrodkowania ludności nie
zbędny jest udział przedstawiciela odpowiednich organów łączności
ad. 6/ Wszystkie zagadnienia łączności związane z zabezpieczeniem kierowania
rozśrodkowaniem ludności ujmowane są szczegółowo w planie łączności
odnośnego Komitetu Obrony. W planie rozśrodkowania ludności podaje
się tylko ogólne ^{dane dotyczące} założenia sposobów zabezpieczenia łączności. Jedynie
szczegółowiej ujmuje się przedsięwzięcia związane z powiadamianiem
ludności o rozśrodkowaniu.

Dla poszczególnych punktów/ zbiórki, załadowniczych, rozładowniczych itp/
opracowuje się dokumenty eksploatacyjne łączności, względnie niezbędne
dane łączności podaje się w innych dokumentach opracowywanych dla
tych punktów.

WYWIAD PRZEPROWADZIŁ

ppłk. dypl. H. K I T K O W S K I

S P R A W O Z D A N I E

Z wywiadu przeprowadzonego w dniach 21,22.02.1967r.
w Wojewódzkim Sztapie Wojskowym Bygdoszcz w celu uzyskania informacji
odnośnie problemów łączności związanych z rozśrodkowaniem ludności.

Podczas wywiadu rozpatrzono analogiczne problemy jak w Stołecznym Sztapie Wojskowym. Oprócz uzyskanych ustnych informacji przestudiowano szereg materiałów z ćwiczeń. Uogólniono wnioski z przeprowadzonego wywiadu są następujące:

- ad. 1/ wymiana informacji, za pomocą technicznych środków łączności, zapewniono między poszczególnymi Komitetami Obrony/Prezydiami^{im} odnośnych Rad Narodowych/ oraz podległymi elementami zabezpieczającymi rozśrodkowanie ludności. Dotyczy to punktów zbiórki punktów załadowczych, rejonów rozdzielczych oraz punktów informacyjnych, ewidencyjnych, medyczno-sanitarnych, żywienia zbiorowego itp. jak również posterunków i patroli porządkowo-ochronnych i regulacji ruchu.
- ad2/ Łączność dla potrzeb kierowania rozśrodkowaniem ludności zapewnia się za pomocą wszystkich dostępnych środków i sieci łączności, istniejących na danym obszarze. ~~po~~ ~~koju~~, powinno się uwzględnić potrzeby związane z rozśrodkowaniem ludności. Dla uzupełnienia technicznych środków łączności w poszczególnych rejonach oraz na wszelkiego rodzaju punktach przewidziano wykorzystanie łączników.
- ad3/ Zaplanowano doraźne przydzielenie środków radiowych dla niektórych elementów zabezpieczających rozśrodkowanie ludności. Dla informowania i kierowania marszem pieszo ewakuowanej ludności postulowano zastosowanie urządzeń elektroakustycznych zainstalowanych na śmigłowcach. Dla rozprowadzenia druków /np. obwieszczeń/ założono wykorzystanie personelu sieci kolportażu "RUCH", jak również łączników służby łączności i alarmowania lokalnych komitetów obrony oraz oddziałów samoobrony.
- ad4/ W celu powiadomienia ludności o rozśrodkowaniu oraz informowania jej w trakcie realizowania rozśrodkowania, przewidziano zastosowanie przede wszystkim środków, zapewniających dotarcie komunikatów i zarządzeń jednocześnie do wielu odbiorców, a więc mających charakter masowy. Takimi środkami są: radiofonia przewodowa, wszelkiego rodzaju urządzenia elektroakustyczne, obwieszczenia, prasa. W toku ~~ewakuacji~~ planowania rozśrodkowania ludności, wykorzystuje

się dokumenty istniejącego planu łączności odnośnego Komitetu Obrony. Konieczne uzupełnienie w zakresie łączności dla potrzeb kierowania roz-
środkowaniem ludności, występują zazwyczaj na najniższym szczeblu - w
miejskich i lokalnych komitetach obrony. Wprowadza się uzupełnienia do
następnego planu łączności, jednocześnie podając wykonawców określonych
przedsięwzięć w zakresie łączności.

ad6/ Zagadnienia łączności, związane z zabezpieczeniem kierowania rozśrodkowania
ludności, w planie rozśrodkowania podaje się w formie ogólnej. 217

WYWIAD PRZEPROWADZIŁ :

ppłk.dypl. H. K I T K O W S K I

S P R A W O Z D A N I E

z wywiadu przeprowadzonego w dniach 23-24.02.1967r.
w Wojewódzkim Sztacie Wojskowym - SZCZECIN w celu uzyskania informacji
odnośnie problemów łączności związanych z rozśrodkowaniem ludności.

Wywiad przeprowadzono w Wojewódzkim Sztacie Wojskowym SZCZECIN, do ⁰
rozpatrywanych problemów łączności w zasadzie ^{nie było} wniósł tylko kilka nowych zaga-
dnień. Wszystkie inne zagadnienia łączności rozpatrywane są podobnie, jak w
innych ~~razgłoszeniach~~ wojewódzkich Sztabach Wojskowych.

Podczas rozpatrywania problemów łączności dla potrzeb kierowania
rozśrodkowaniem ludności, należy dodatkowo uwzględnić niżej podane zagadnienia.

- ad.1/ Trzeba mieć na uwadze potrzeby zapewnienia łączności z pośrednimi
rejonami ewakuacyjnymi i punktami załadowanymi na transport wodny.
- ad2/ Jeśli rozśrodkowanie ludności ma znaczenie pierwszo planowe, w stosunku
do innych przedsięwzięć operacyjno-obronnych wykonywanych w tym samym
okresie, to wydaje się celowe zapewnienie możliwości uzyskania połą-
czeń telefonicznych w odpowiednio uprzywilejowanej kolejności, w stosu-
nku do innych abonentów poszczególnych sieci łączności.
Dla potrzeb dowódców patroli regulacji ruchu i dowódców kolumn transpo-
rtowych, porządane jest wykonanie wykazów punktów telefonicznych, ist-
niejących na określonych drogach oraz wyjaśniających sposób uzyskiwania
połączeń z poszczególnymi organami kierującymi rozśrodkowaniem ludności.
- ad3/ Niektóre patrole i posterunki porządkowo-ochronne i regulacji ruchu,
wystawiane w szczególnie ważnych punktach terenowych a pozbawionych
punktów telefonicznych, należy wyposażać w radio-telefony.
O ile w rejonach punktów w załadowczych na transport samochodowy i wo-
dny nie ma aparatów telefonicznych, to punkty te należy również wyposa-
żyć w środki radiowe.
Należy przewidzieć wykorzystanie służby łączności i alarmowania ~~MLKO~~
do budowy krótkich odcinków przewodowych linii telefonicznych na punktach
zbiórki i punktach załadowczych.
- ad4/ Takie obiekty, jak domy Opieki Społecznej, szkoły itp. oraz pracownicy
nauki mogą być powiadamiani telefonicznie lub przez łączników, a gdy
czas na to pozwala również za pośrednictwem poczty.

Do powiadamiania ludności o rozśrodkowaniu należałoby zastosować syreny, lecz brak sygnału "uwaga".

ad5/ Planując rozśrodkowanie ludności, należy jednocześnie rozpatrywać możliwości zapewnienia łączności w ramach istniejących sieci łączności. Nie które elementy zabezpieczające rozśrodkowanie należy rozmieszczać w takich rejonach, w których istnieją warunki korzystania z miejscowych technicznych środków łączności.

ad.6/ W planie rozśrodkowania ludności należy ująć podział urządzeń elektro-akustycznych, a także sposobów indywidualnego zawiadamiania o rozśrodkowaniu określonych instytucji i pracowników nauki oraz przedsięwzięcia zapewniające rozprowadzenie druków i obwieszczeń o rozśrodkowaniu.

WYWIAD PRZEPROWADZIŁ

ppłk.dypl H. K I T K O W S K I

U w a g i

dotyczące prawnych problemów "rośrodkowania"

Uwagi ogólne

Wojewódzkiego

Oficerowie z ~~Wojewódzkiego~~ Sztabu Wojskowego zarówno w Łodzi jak i w Opolu wskazywali na brak odpowiednich aktów normatywnych dotyczących zagadnienia "rośrodkowania" ludności cywilnej oraz środków materialnych na wypadek wojny.

W tej sytuacji konieczne jest opracowanie i wydanie aktu prawnego, któryby określał zakres zmian w obowiązującym porządku prawnym PRL z chwilą ogłoszenia stanu wojennego.

Jedynie Wojewódzkie Sztaby Wojskowe miały opracowane dokumenty dotyczące ogólnego zamiaru "rozśrodkowania". Były to mapy wraz z legendą.

Inne działy Wojewódzkich Komitetów Obrony w Łodzi i Opolu nie miały jeszcze opracowanych materiałów odnośnie "rozśrodkowania" ludności cywilnej i środków materialnych. W tej sytuacji jedynie w toku dyskusji zostało poruszonych między innymi szereg zagadnień prawnych "rozśrodkowania".

Wojewódzki Sztab Wojskowy - ŁÓDŹ

1/ Brak przepisów prawnych regulujących pracę pracowników administracji państwowej w Wojewódzkim Komitecie Obrony. W związku z tym wynikają trudności w organizowaniu narad roboczych, odpraw i ćwiczeń. W wielu wypadkach pracownicy administracji państwowej wyrażali zgodę na pracę w poszczególnych działach "Wojewódzkiego Komitetu Obrony", ale jedynie w godzinach służbowych.

2/ W czasie ćwiczeń utrudnione jest podejmowanie odpowiednich decyzji z uwagi na to, że byłyby one sprzeczne z obowiązującą

cymi przepisami prawnymi.

3/ Istnieje konieczność wydania już w czasie pokoju odpowiednich rozporządzeń i zarządzeń dotyczących rozśrodkowania oraz zapoznanie z nimi ludności cywilnej.

4/ Zagadnienie planowania rozśrodkowania. Sprawa ta nie jest uregulowana i nie wiadomo kto z urzędu w czasie pokoju ma się tym zajmować. Obecnie pewne prace podejmuje dział ochrony ludności w ramach pracy społecznej.

5/ Następny problem, który wymaga prawnego uregulowania, to przymus pracy względnie militaryzacja zakładów przemysłowych na wypadek wojny.

6/ Istotnym zagadnieniem wymagającym prawnego opracowania to wyżywienie ludności niepracującej, sprawy medunkowe, sprawa kwater u osób prywatnych.

Wojewódzki Sztab Wojskowy w Opolu

Wojewódzki Sztab Wojskowy opracował ogólny zamiar dotyczący rozśrodkowania. Dokumenty - mapa.

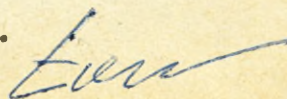
Rozpracowanie rozśrodkowania miała przeprowadzić grupa operacyjna, która była w trakcie powoływania.

Postulaty z Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego

1/ Ujawnienie rozśrodkowania w takim zakresie, by każdy obywatel już w czasie pokoju wiedział, w jakiej miejscowości na wypadek rozśrodkowania będzie przebywał.

Propozycje - wkładka do dowodu osobistego z odpowiednią adnotacją i instrukcją.

2/ Propozycje odnośnie organizacji społeczeństwa w związku z rozśrodkowaniem - opracowanie "etatu wojennego dla ludności cywilnej". Militaryzacja części ludności oraz obowiązek pracy przymusowej pozostałej części społeczeństwa.

NIEKTÓRE UWAGI I PROPOZYCJE ODNOŚNIE ROZŚRODKOWANIA
LUDNOSCI

Uwagi wstępne

Pragnę ~~być~~ ^{pr}czynić swoje uwagi na podstawie wyjazdów do niżej wymienionych województw: lubelskiego, bydgoskiego, szczecińskiego, łódzkiego, opolskiego, warszawskiego i Sto-
łecznego Miasta Warszawy.

Dotyczyć one będą w szczególności niektórych problemów natury politycznej i psychologicznej, które moim zdaniem winny wiaść pod uwagę Oddziały Polityczne Wojewódzkich Komi-
tetów Obrony .

I. Województwo lubelskie.

WKO ~~ro~~ ^{osób}zśrodkowuje około 120 tys. ~~ludzi~~, w tym : 70 tys. ^{osób}dzieci do lat 14 i ponad 25 tys. ^{z ogółu księży} ~~ludzi~~ powyżej 60 lat. W województwie ^{matematyki jest} ~~parafii~~ jest około 800. 25 % ^{zdecydowanie wrogo ustosun-}księży jest ustosunkowanych ^{nie}pozytywnie, 50 %-lojalnych, a 25% ^{nie}zdecydowanych wrogo ustosun-
kowanych ~~jest~~ do dzisiejszej rzeczywistości . Zakonów legal-
nych jest ponad 160. Na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim
jest zatrudnionych 412 księży / nie licząc studentów i zakon-
nic / .

Na podstawie przytoczonych faktów można wyciągnąć pewne wnioski natury polityczno-psychologicznej:

1. Stosunkowo duża liczba ^{osób}przeznaczona ^{to z kolei} do rozśrodkowania, ^eto starcy i młodzież ^{województwa} będzie narażać na szczególne trudności i wymagać ^edużej opieki aktywu WKO przy rozśrodkowaniu.
2. Z przytoczonych danych województwa wynika , że ^{województwa}jest ono wyjątkowo nasilone klerem i zakonami. Wrogo ustosunkowany do Polski Ludowej kler może poważnie utrudnić ^enam pracę przy rozśrodkowaniu. Zakony, a zwłaszcza zamknięte, będą dogodnym terenem dla przechowywania szpiegów i dywersantów.
3. Aby uniknąć zamętu, dezorganizacji i paniki, wskazanym

byłoby w tej sytuacji wykorzystać część kleru lojalnego, który może dużo dopomóc w zachowaniu porządku i dyscypliny społecznej.

4. W województwie lubelskim około 67% ludności utrzymuje się z rolnictwa, a ~~nadmienić należy, że~~ w ramach szybkiej industrializacji tego terenu i rozwoju oświaty, pokaźna część ludności / młodej / odeszła do miast. Większość mieszkańców wsi - to ludzie starsi i starcy. Będą oni szczególnie ulwegali przesadom, wrogim plotkom i różnym pogłoskom. ^eNi wątpliwie liczyć się należy z tym, że będą oni w pewnym sensie stanowić dogodny grunt dla wrogiej ~~działalności~~ *propagandy*.

5. Na Lubelszczyźnie koncentrowało się jednak gro sił patriotycznych i wolnościowych w czasie drugiej wojny światowej. Na tych terenach operatywnie działały oddziały partyzantki radzieckiej, ~~GA~~ GL i AL i innych ugrupowań lewicowych. Ten moment należy wykorzystać w pracy politycznej, a zwłaszcza w trudnych sytuacjach.

II. Województwo bydgoskie.

Województwo to posiada 6 większych miast, z których około 55% ludności zbędnej ekonomicznie podlegać będzie rozśrodkowaniu. ^{W województwie} Jest 441 parafii, w tym duży ^{procent} parafii zakonnych, 140 placówek zakonnych itp. Niektóre z nich posiadają wyraźne tendencje proniemieckie, a nawet zdarzają się przypadki - zwłaszcza w zakonach żeńskich, ^y że przełożonymi są Niemki. Zauważyć Można duży wpływ kardynała Wyszyńskiego i jego zwolenników, rekrutujących się z Inowrocławia. Ta część kleru ~~okolo~~ ^{okolo} 70 osób / jest szczególnie wrogo ustosunkowana do Polski Ludowej.

Wnioski :

1. Notujemy ^{nie} silny wpływ kleru i zakonów, a zwłaszcza takich,

jak: Jezuitów w Toruniu i Bydgoszczy, Palotynów w Chełmie, Redemptorysów w Toruniu, silnie rozbudowanych placówek „CARITAS”, aktywu kościelnego / ministrantów, bieli kościelnej, tercjańek, ósemek niedopuszczających do przerywania ciąży itp./.

Liczyć się ^{należy} ~~musimy~~ z tym, że te elementy na wypadek zagrożenia, czy też wojny, będą nam wyraźnie utrudniać lub przeszkadzać w naszych przedsięwzięciach.

2. Wśród części kleru, a zwłaszcza w niekrótych zakonach, przeważa element proniemiecki co będzie stanowiło dogodny grunt dla działalności ^{ciężkiej} ~~ciężkiej~~ kolumny. Na terenie województwa działają zakonnice tzw. "Skrytki", które chodzą ubrane po świecku, a niejednokrotnie wykonują poważne funkcje wychowawcze np. kierowniczek przedszkoli, pomocy domowych itp.

3. W tej sytuacji należy uodpornić społeczeństwo, informować je o tych problemach, zorganizować konstruktywną kontrpropagandę, ^{zapewniając} i wówczas ~~zapewnimy~~ ład, porządek, ^{należyca organizacja} i niedopusci się do dezorganizacji i ^{brak} przejawów paniki.

III. Województwo szczecińskie.

^{Województwo ma} Posiada ^{z rozśrodkowaniem} wyjątkowe trudności terenowe, a zwłaszcza sam Szczecin ^{ego} do rozśrodkowania. Rozśrodkowuje się 50-55% ludności ekonomicznie zbędnej. Całe województwo jest pod silnym ostrzałem ^{oddziaływaniem} propagandy rewizjonistycznej. Prawdopodobnie województwo to będzie musiało przyjąć część ludności z NRD, co stwarzać będzie dodatkowe trudności. Ożywioną działalność przejawiają niektóre mniejszości narodowe np. Grecy, Ukraińcy i Niemcy. Szczecin ^{i województwo} nie posiada kurii biskupiej, stąd też między innymi mniejsza aktywność kleru.

Wnioski

1. Na ogólną liczbę 335 księży, tylko ^{mały} znikomy % jest negatywnie ustosunkowanych do naszej rzeczywistości. Na podkreślenie zasługuje fakt, że tylko dwa zakony przejawiają tendencje działalności

antypaństwowej, to jest: Towarzystwo Chrystusowe i Salezjani .

2. Odrębny problem to walka z rewizjonizmem zachodnioniemieckim .

W warunkach pokojowych odczuwa się już duże nasilenie propagandy ulotkowej, marynarzy ^{zachodnio-niemieckich} w porcie i ~~poprzez~~ ruch turystyczny.

Liczyć się należy z tym, że w warunkach zagrożenia problem ten stać się może pierwszoplanowym.

3. Część ludności rozśrodkowywana będzie przez przeprawy, a ponieważ większość będą stanowiły kobiety, dzieci i starcy - stąd też może zaistnieć większa możliwość paniki.

4. Pewien kłopot mogą /wprawdzie nieliczne/ sprawiać mniejszości narodowe. Np. Ukraińcy, już w okresie kryzysu berlińskiego, czy też w rejonie Morze Karaibskiego, uciekali na wschód.

Grecy / jest ich około tysiąca / jawnie nawołują do wojny. Niemcy mogą stanowić dogodną bazę dla dywersji i szpiegowstwa.

IV. Województwo łódzkie

Rozśrodkowaniu, obok Łodzi, która posiada 300 większych zakładów przemysłowych i 8 zjednoczeń, podlegają: Zgierz, Piotrków, Pabianice i Tomaszów. Województwo łódzkie, mimo własnych problemów rozśrodkowania, musi przyjąć około 90 tys. ludzi z Zagłębia. Obok tego każdy zakład posiada przeciętnie około 30-40 ton towarów, który musi być też zabezpieczony.

Wnioski

1. Aby zapewnić maksymalny porządek, to rozśrodkowanie w samej Łodzi odbywać się powinno na bazie zakładów pracy. Bo w zasadzie 60-70% ludzi mieszka w pobliżu zakładów, a za całość rozśrodkowania odpowiedzialnym byłby dyrektor danego zakładu.

2. W samej Łodzi jest duża grupa Niemców / ponad 3 tys. / - do tej chwili nie stwierdza się nielojalności wobec Polski, ale na wypadek zagrożenia lub wojny mogą ^{oni} stanowić dogodną bazę dla dywersji

i szpiegowstwa.

3. Ze względu na dużą ilość ludności, która w tym województwie podlega rozśrodkowaniu, należy zorganizować należytą służbę informacyjną i porządkową, by nie dopuścić do powstania paniki.

V. Województwi opolskie.

Rozśrodkowaniu podlega: Opole, Nysa, Brzeg, Racibórz, Koźle i Kędzierzyn. Czołowym problemem dla tego województwa jest szczególnie nasilenie propagandy rewizjonistycznej. Nie bez znaczenia jest fakt, że stosunkowo wysoka koniunktura gospodarcza NRF pośrednio oddziałuje na mieszkańców Opolszczyzny, np. poprzez kontakty rodzinne, przez pocztę / przysyłanie paczek/. Korespondencję z ^z zagranicą utrzymuje około 120 tys. osób, z tego na NRF przypada ponad 110 tys. Nagminne zjawisko - to nauczanie języka niemieckiego w domach, a nawet posługiwanie się nim w miejscach publicznych.

Na ogólną liczbę kleru w województwie opolskim, 30% to autochtoni, a wśród nich można spotkać wielu zagorzałych rewizjonistów.

W latach 1961-1963, to jest w okresie kryzysu berlińskiego i w rejonie Morza Karaibskiego, uwidoczniło się szczególne nasilenie propagandy rewizjonistycznej. Wzmogły się wyjazdy do NRF, wzrosła liczba osobistych kontaktów i korespondencji. Zanotowano nawet liczne wypadki wrogiej działalności przeciwko Polsce Ludowej. Np. wywieszanie flag hitlerowskich, pojawianie się wrogiej literatury itp.

Wnioski:

1. Rewizjonizm NRF ma szczególne oparcie na terenie Opolszczyzny.

Ośrodki rewizjonizmu NRF umiejętnie wykorzystują ten stan już na obecnym etapie. Np. Bonn sprawuje patronat nad Opolem, a miasto Prudnik nazywane jest "Klein Berlin". Główne uderzenie rewizjonizmu-to utrzymanie stanu tymczasowości na tym województwie, wytworzenie "nastroju walizkowego" wśród miejscowej ludności. ^{dla przeciwdziałania temu} ~~Ażby tego uniknąć~~ ^{przedsięwzięte} muszą być ~~pożyczone~~ ^u bardziej rygorystyczne środki ^u zakazów i nakazów, ^{u stosunku} a zwłaszcza do tych, którzy rozpowszechniają lub ^{uprawiają propagandę} wypowiadają się wrogo, przeciwko Polsce Ludowej.

2. Niepokojącym zjawiskiem jest to, że większość wypowiedzi antypaństwowych notuje się u ludzi, którzy nie przekroczyli 35 roku życia i czasów okupacji nie pamiętają. Stąd też nasuwa się dla nas wnioski o szczególnym niebezpieczeństwie tego zjawiska. Jeszcze jeden moment zasługuje na uwagę, że-te wrogie wypowiedzi pochodzą ze środowiska robotniczego i chłopskiego. Inteligencja się bezpośrednio nie angażuje.

3. Można zauważyć nawet bardzo wyraźne przypadki antypaństwowej działalności, np. nie przyznawanie się do obywatelstwa polskiego. Jest to próba uchylania się przez młodzież od służby wojskowej. Są też przypadki nieprzyjmowania ^{od} odznaczeń państwowych. Inspiruje to często wspomnianą już ~~przez mnie~~ część kleru powiązanego z rewizjonizmem.

4. Jeżeli z takimi faktami spotykamy się obecnie w okresie pokojowym, to w wypadku zagrożenia lub wojny, jest to wyjątkowy grunt do działalności dywersyjnej, sabotażu, szpiegowstwa i innej antypaństwowej działalności.

Nie będę omawiał problematyki Stołecznego Miasta Warszawy i województwa warszawskiego. Sprawa ta wymaga dodatkowych obserwacji, spostrzeżeń i konsultacji. Pewne rzeczy zostały już opracowane w poprzednich dokumentach.

ppłk mgr Edward Ruszel

